

8 november 2023

15^e flitspeiling Oekraïne – 5-7 november 2023

In opdracht van de NCTV

Introductie

Aanleiding

De Nationaal Coördinator Terrorismedebestrijding en Veiligheid (NCTV) heeft I&O Research gevraagd om een 15^e flitspeiling uit te voeren naar het beeld dat Nederlanders hebben van de situatie in Oekraïne, hoeveel zorgen ze zich maken, de steun voor sancties, en hoe ze de informatie omtrent de Oekraïense situatie inschatten. I&O Research voerde hiervoor een peiling uit die liep van zondag 5 november 2023 9:00 uur tot dinsdag 7 november 2023 9:00 uur. De eerste flitspeiling is uitgevoerd op 24 februari 2022. Voor een overzicht van alle peilingen zie bijlage 1.

Uitvoering onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd onder 1.311 Nederlanders van 18 jaar en ouder, die lid zijn van het I&O Research Panel. Dit is ruim voldoende om op basis van de resultaten betrouwbare uitspraken te kunnen doen over de volwassen Nederlandse bevolking. Er zijn 3.000 personen benaderd voor dit onderzoek. De respons bedraagt 44 procent.

Op de data is een weging (op randtotalen) toegepast op de achtergrondkenmerken: leeftijd, geslacht, opleiding, migratieachtergrond, stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021 en regio (op basis van de Nielsen 4-indeling). De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee komen de verhoudingen in de steekproef op deze achtergrondkenmerken overeen met de werkelijke verhoudingen onder de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder.

- In de tekst worden alleen significante verschillen tussen de peilingen benoemd.
- In sommige gevallen tellen percentages niet op tot het totaal of tot meer dan 100 procent. Dit komt door afrondingsverschillen.
- Bij sommige vragen konden respondenten meerdere antwoorden kiezen. Dit staat bij de uitkomsten vermeld.
- De meeste vragen zijn aan alle respondenten voorgelegd. Waar de percentagebasis anders is, is dit bij de figuur vermeld.
- In de rode kaders staan significante verschillen genoemd tussen de verschillende gebieden van Nederland: de drie grote steden (Amsterdam, Rotterdam en Den Haag) en de omliggende gemeenten¹, het westen exclusief de drie grote steden (Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht), het noorden (Groningen, Friesland en Drenthe), het oosten (Overijssel, Gelderland en Flevoland) en het zuiden (Zeeland, Noord-Brabant en Limburg).
- Bij enkele vragen is de vraagstelling gaandeweg (licht) gewijzigd ten opzichte van de vorige peiling. Wanneer – als gevolg van de wijzigingen – een zuivere vergelijking van de resultaten met de voorgaande metingen niet meer mogelijk is, is dat bij de betreffende vraag vermeld door middel van een voetnoot. De toelichting bij de voetnoten vindt u in bijlage 2, op pagina 24.

¹De omliggende gemeenten betreffen; Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel, Landsmeer, Schiedam, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Nederlek, Ridderkerk, Barendrecht, Albrandswaard, Leidschendam, Voorburg, Rijswijk, Wassenaar en Wateringen.

Algemene zorgen

Aan inwoners van Nederland stelden we als eerste de open vraag: *‘Wanneer je denkt aan gebeurtenissen met een mogelijke invloed op de veiligheid in Nederland, waarover maak je je dan zorgen?’*

Uit de antwoorden op deze vraag komen verschillende zorgen naar voren. In deze eerste meting sinds de aanval van Hamas op Israël en de tegen reactie van Israël noemen veel respondenten Israël, de Palestijnse gebieden en Hamas. De oorlog tussen Oekraïne en Rusland is echter niet van het netvlies van inwoners verdwenen en word ook nog veelvuldig genoemd. In het verlengde van de oorlog in Oekraïne en de situatie in het Midden-Oosten, uiten mensen ook hun zorgen over aanslagen en terrorisme. Daarnaast worden maatschappelijke spanningen genoemd in de context van polarisatie en complottheorieën.

De open antwoorden zijn visueel weergegeven in een wordcloud. Hoe groter het woord in de wordcloud, hoe vaker dit woord door respondenten genoemd is.

Figuur 1. Wanneer je denkt aan gebeurtenissen met een mogelijke invloed op de veiligheid in Nederland, waarover maak je je dan zorgen?

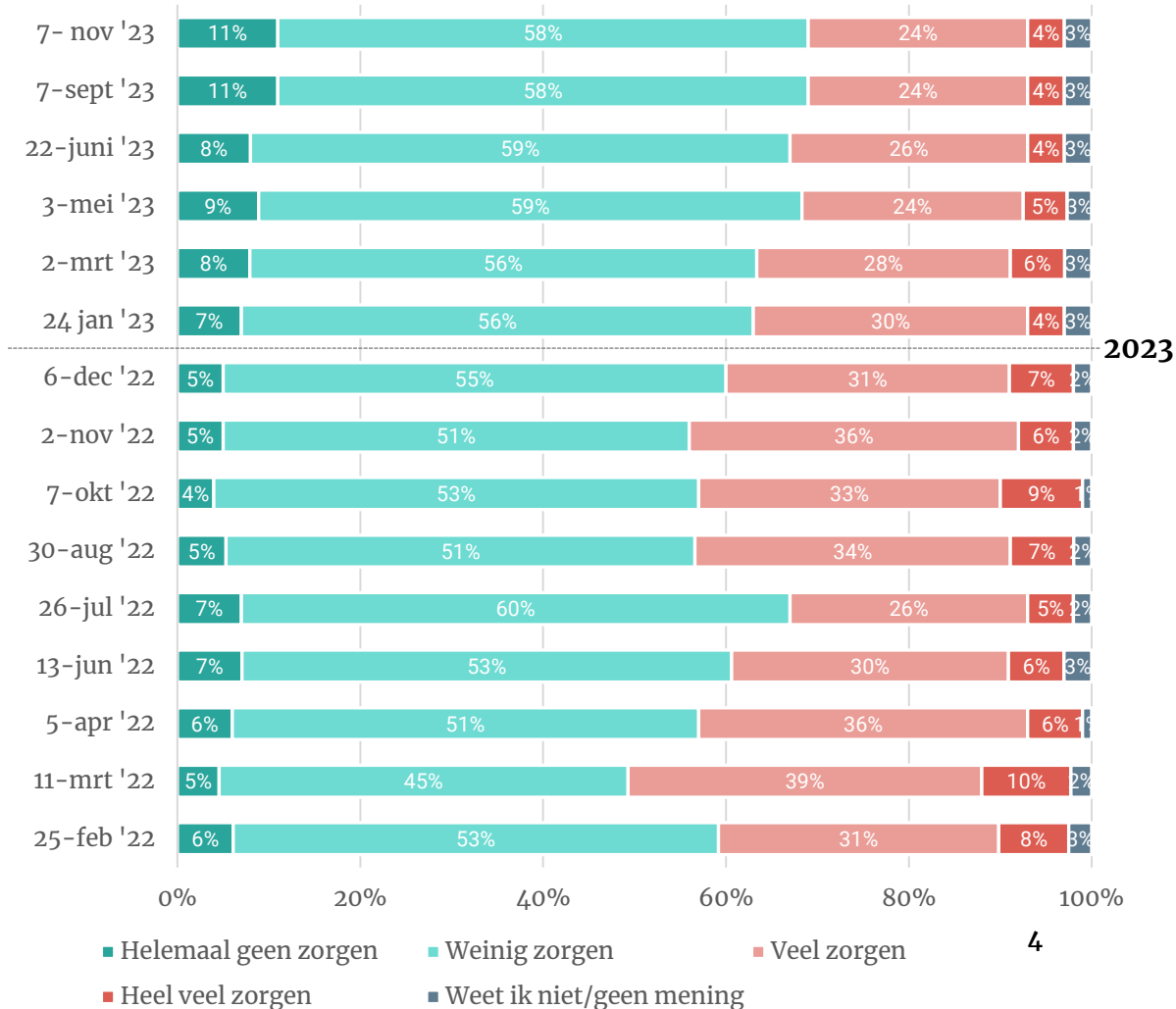
Zorgen over de oorlog in Oekraïne

Inmiddels is de oorlog in Oekraïne ruim anderhalf jaar gaande. Dat een deel van de Nederlanders zich nog steeds zorgen maakt over de mogelijke gevolgen voor zichzelf, blijkt uit figuur 2. Bij de huidige meting geeft ruim een kwart aan zich (heel) veel zorgen te maken over gevolgen voor zichzelf en naasten van de oorlog in Oekraïne (27%). Dit aandeel daalt sinds augustus '22, toen 41 procent zich (heel) veel zorgen maakte, maar is gelijk aan de vorige meting van september '23. Op dit moment maakt de meerderheid zich weinig zorgen (58%) en maakt elf procent zich helemaal geen zorgen.

In de meting van 11 maart 2022, vlak na het uitbreken van de oorlog, lag het deel van de Nederlanders dat zich (heel) veel zorgen maakte het hoogst (49%).

- Driekwart van de inwoners van het westen (exclusief de 3 grote steden) (73%) maakt zich weinig zorgen. Dit aandeel is beduidend hoger dan de overige regio's (54%–57%).
- Inwoners van de drie grote steden maken zich vaker heel veel zorgen (8%) dan inwoners van het noorden (1%) en oosten (2%).

Figuur 2. In welke mate maak je je momenteel zorgen over de mogelijke gevolgen voor jezelf en je naasten als gevolg van de oorlog in Oekraïne?
Basis: Alle Nederlanders n=1.311

Mogelijke gevolgen van de oorlog in Oekraïne (1)

Nederlanders is een lijst met zeventien mogelijke gevolgen van de situatie in Oekraïne voorgelegd, met daarbij de vraag hoe waarschijnlijk ze deze gevolgen vinden. Onderstaande tabel laat het percentage Nederlanders zien dat deze gevolgen (zeer) waarschijnlijk vindt, over de periode februari 2022 – november 2023. De resultaten worden op de volgende pagina toegelicht, de toelichting bij de voetnoten staan op pagina's 23 en 24.

De laatste kolom in de tabel geeft weer of er een significante ontwikkeling is tussen de meting van 7 september en 7 november.

Betekent dat minder Nederlanders een gevolg als (zeer) waarschijnlijk zijn gaan zien.

Betekent dat meer Nederlanders een gevolg als (zeer) waarschijnlijk zijn gaan zien.

Tabel 1. Hoe waarschijnlijk vind je onderstaande gevolgen? Percentage (zeer) waarschijnlijk Basis: Alle Nederlanders n=1.311

	25 feb '22	11 mrt '22	5 apr '22	13 jun '22	26 jul '22	30 aug '22	7 okt '22	2 nov '22	6 dec '22	24 jan '23	2 mrt '23	3 mei '23	22 juni '23	7 sept '23	7 nov '23	Ontwikkeling 7 september – 7 november
Extra toestroom van vluchtelingen	83%	95%	95%	85%	88%	88%	88%	90%	84%	86%	85%	86%	84%	80%	83%	
Verder stijgende prijzen van levensmiddelen ¹		93%	92%	87%	88%	90%	91%	91%	86%	83%	83%	82%	83%	79%	75%	
Verder stijgende brandstofprijzen ²		96%	92%	91%	88%	89%	86%	87%	82%	78%	76%	81%	82%	85%	78%	▼
Verder stijgende gas- en energieprijzen ⁴	94%	97%	94%	91%	92%	93%	91%	89%	85%	79%	77%	79%	83%	82%	78%	▼
Desinformatie en nepnieuws	76%	75%	73%	76%	76%	71%	71%	77%	71%	72%	72%	73%	75%	72%	75%	
Toename in het aantal mensen dat in armoede leeft ⁵					75%	84%	86%	82%	78%	74%	73%	72%	69%	67%	61%	▼
Toenemende maatschappelijke spanningen ⁵					74%	79%	79%	79%	72%	73%	73%	71%	70%	67%	65%	
Verder stijgend woningtekort ⁵					69%	73%	63%	70%	70%	65%	69%	67%	71%	65%	65%	
Cyberaanvallen ³		74%	70%	66%	61%	59%	64%	67%	66%	63%	67%	65%	67%	63%	59%	
Gevolgen voor financiële beurzen en internationaal betalingsverkeer	83%	83%	75%	66%	68%	69%	76%	74%	66%	67%	60%	58%	61%	57%	55%	
Tekort aan olie en olieproducten (bv. diesel) ⁶								76%	61%	56%	53%	55%	49%	50%	47%	
Tekort aan gas	75%	69%	71%	64%	74%	75%	75%	72%	65%	60%	52%	54%	52%	50%	49%	
Tekort aan levensmiddelen	31%	45%	54%	46%	49%	53%	53%	52%	46%	42%	42%	41%	38%	34%	31%	
Een incident met een nucleaire installatie in Oekraïne (bijvoorbeeld kerncentrale) ⁷		47%	38%	34%	34%	47%	55%	51%	45%	44%	42%	39%	44%	40%	38%	
Het gebruik van een kernwapen in Oekraïne ⁶								37%	31%	31%	30%	31%	30%	27%	26%	
Uitval van vitale processen	17%	21%	23%	33%	22%	25%	28%	25%	27%	24%	31%	31%	33%	28%	23%	▼
Het gebruik van een kernwapen tegen Nederland ⁶								12%	13%	12%	12%	10%	12%	11%	8%	▼

Mogelijke gevolgen van de oorlog in Oekraïne (2)

In het algemeen toont tabel 1 op de voorgaande pagina aan dat de houding van de inwoners van Nederland voor een aantal mogelijke gevolgen is veranderd ten opzichte van de vorige meting als het gaat om welke gevolgen zij waarschijnlijk achten. Inwoners zijn vijf van de zeventien gevolgen minder waarschijnlijk gaan schatten. Daarnaast is het zo dat bij de meeste gevolgen het aandeel dat dit (zeer) waarschijnlijk vindt, op het laagste niveau ligt sinds de peilingen zijn begonnen. Desinformatie en cyberaanvallen vormen een uitzondering en kennen juist een stabiel beeld. Het aandeel dat het (zeer) waarschijnlijk vindt dat er een tekort aan levensmiddelen zal ontstaan, ligt weer op het niveau van de eerste meting (31%), nadat dit in de zomer van '22 boven de 50 procent lag. Extra toestroom van vluchtelingen (83%), verder stijgende prijzen van brandstof (78%) en gas- en energieprijzen (78%) en levensmiddelen (75%) worden nog steeds door de meeste inwoners als (zeer) waarschijnlijk geschat.

In vergelijking met de meting van september '23 is het aandeel inwoners gedaald dat het verder stijgen van de prijzen van brandstof (-6 procentpunt) en gas- en energieprijzen (-4 procentpunt) (zeer) waarschijnlijk vindt. Deze uitkomsten zijn hiermee weer terug op het niveau van begin 2023. Daarnaast is er sinds de meting van oktober 2022 een geleidelijke daling te zien in hoeveel inwoners het verder stijgen van de prijzen van levensmiddelen (zeer) waarschijnlijk vinden (91% naar 75%). Hoewel de daling tussen de meting van 7 september (79%) en de huidige meting (75%) niet significant is, past deze daling wel in de afname die zichtbaar is over langere periode.

Zes op de tien inwoners vinden een toename in het aantal mensen dat in armoede leeft (zeer) waarschijnlijk (61%). Sinds oktober vorig jaar (86%) is hier duidelijk een dalende lijn in te zien. Minder inwoners zijn dit dus als (zeer) waarschijnlijk gaan zien. Het uitvallen van vitale processen is na een eerdere stijging tussen 24 januari '23 (24%) en 22 juni '23 (33%), nu voor de tweede meting op rij gedaald (van 28% naar 23%). Tot slot vindt acht procent van de inwoners het gebruik van een kernwapen tegen Nederland (zeer) waarschijnlijk, een lichte daling ten opzichte van een jaar geleden (12%).

- Negen op de tien inwoners van het zuiden (87%) achten een extra toestroom van vluchtelingen (zeer) waarschijnlijk, dit is hoger dan onder de inwoners van de 3 grote steden (77%). Inwoners van de 3 grote steden en de rest van het westen (21%) achten dit juist vaker enigszins waarschijnlijk dan inwoners van het zuiden (10%).
- In het zuiden van Nederland noemen bijna zes op de tien (56%) de kans op een tekort aan gas als (zeer) waarschijnlijk. Dit is hoger dan in het westen (40%) en het noorden (43%).
- Ook als het gaat om verder stijgende brandstofprijzen schatten inwoners van het zuiden dit vaker als (zeer) waarschijnlijk (83%) in vergelijking met de 3 grote steden (72%).
- Vier op de tien inwoners van de 3 grote steden (41%) vinden het (zeer) waarschijnlijk dat er een tekort komt aan levensmiddelen. Dit is hoger dan in het westen (41%) en het noorden (27%).
- In het zuiden van Nederland achten zes op de tien inwoners (62%) de kans op gevolgen voor financiële beurzen en internationaal betalingsverkeer als (zeer) waarschijnlijk, dit is hoger dan in het noorden van Nederland (49%).
- Drie op de tien inwoners van de 3 grote steden achten het (zeer) onwaarschijnlijk dat een incident met een nucleaire installatie in Oekraïne zich voordoet. Dit is hoger dan in het zuiden van het land (15%).
- Het gebruik van een kernwapen in Oekraïne wordt door een derde (32%) van de inwoners van het zuiden als (zeer) waarschijnlijk geacht, dit is hoger dan in het oosten (23%). In het oosten wordt dit juist vaker als (zeer) onwaarschijnlijk geschat dan in het noorden (30%) en in het zuiden (29%).
- Ook het gebruik van een kernwapen tegen Nederland wordt in het oosten vaker als (zeer) onwaarschijnlijk (73%) geacht dan in het noorden (62%).
- In het oosten worden toenemende maatschappelijke spanningen vaker als (zeer) onwaarschijnlijk geschat (11%) dan in de 3 grote steden (8%).

Ernst van de gevolgen van de oorlog in Oekraïne (1)

Nederlanders kregen dezelfde lijst met zeventien mogelijke gevolgen van de situatie in Oekraïne voorgelegd met de vraag hoe ernstig ze deze gevolgen vinden. Tabel 2 laat het percentage Nederlanders zien dat deze gevolgen catastrofaal of zeer ernstig vindt, over de periode februari 2022 – november 2023. De resultaten worden op de volgende pagina toegelicht, de toelichting bij de voetnoten staan op pagina's 23 en 24.

De laatste kolom in de tabel geeft weer of er een significante ontwikkeling is tussen de meting van 7 september en 7 november.

 Betekent dat minder Nederlanders een gevolg als catastrofaal dan wel zeer ernstig zijn gaan zien.

 Betekent dat meer Nederlanders een gevolg als catastrofaal dan wel zeer ernstig zijn gaan zien.

Tabel 2. Hoe ernstig vind je onderstaande gevolgen? Percentage catastrofaal/zeer ernstig Basis: Alle Nederlanders n=1.311

	25 feb '22	11 mrt '22	5 apr '22	13 juni '22	26 jul '22	30 aug '22	7 okt '22	2 nov '22	6 dec '22	24 jan '23	2 mrt '23	3 mei '23	22 juni '23	7 sept '23	7 nov '23	Ontwikkeling 7 september – 7 november
Het gebruik van een kernwapen tegen Nederland ⁶								76%	73%	75%	75%	72%	71%	74%	74%	
Uitval van vitale processen	57%	65%	64%	57%	59%	61%	65%	66%	65%	64%	59%	62%	60%	61%	63%	
Het gebruik van een kernwapen in Oekraïne ⁶								54%	49%	52%	51%	49%	49%	48%	50%	
Toename in het aantal mensen dat in armoede leeft ⁵					41%	50%	50%	49%	46%	43%	40%	45%	41%	42%	37%	
Een incident met een nucleaire installatie in Oekraïne (bijvoorbeeld kerncentrale) ⁷		61%	54%	50%	46%	51%	55%	49%	46%	46%	44%	44%	46%	42%	42%	
Verder stijgende prijzen van levensmiddelen ¹		39%	39%	40%	43%	51%	48%	46%	43%	39%	38%	42%	39%	36%	36%	
Extra toestroom van vluchtelingen	21%	23%	29%	30%	37%	41%	36%	37%	36%	33%	35%	42%	38%	34%	36%	
Tekort aan levensmiddelen	34%	42%	39%	39%	43%	46%	48%	45%	43%	41%	37%	40%	37%	36%	37%	
Cyberaanvallen ³		40%	38%	35%	33%	35%	36%	39%	41%	36%	38%	40%	39%	35%	34%	
Verder stijgende gas- en energieprijzen ⁴	46%	48%	42%	44%	48%	56%	55%	48%	46%	39%	35%	39%	36%	38%	35%	
Toenemende maatschappelijke spanningen ⁵					36%	46%	44%	44%	41%	36%	38%	39%	36%	35%	36%	
Verder stijgend woningtekort ⁵					41%	49%	41%	40%	38%	35%	38%	39%	37%	38%	37%	
Tekort aan olie en olieproducten (bv. diesel) ⁶								37%	36%	32%	25%	32%	28%	29%	27%	
Tekort aan gas	47%	39%	39%	36%	41%	47%	43%	37%	38%	32%	27%	32%	30%	28%	28%	
Verder stijgende brandstofprijzen ²		39%	30%	41%	38%	43%	39%	37%	33%	29%	28%	32%	30%	32%	29%	
Gevolgen voor financiële beurzen en internationaal betalingsverkeer	26%	29%	26%	27%	25%	30%	33%	34%	29%	30%	26%	29%	27%	26%	23%	
Desinformatie en nepnieuws	24%	26%	27%	26%	28%	29%	27%	31%	29%	28%	28%	29%	32%	26%	30%	

Ernst van de gevolgen van de oorlog in Oekraïne (2)

Sinds begin 2023 is er bij veel mogelijke gevolgen een stabiel beeld zichtbaar in het aandeel dat deze zeer ernstig of catastrofaal vindt. Net als een jaar geleden vindt driekwart van de inwoners de gevolgen van het gebruik van een kernwapen tegen Nederland zeer ernstig dan wel catastrofaal. We zien een afname in het aandeel mensen dat het zeer ernstig of catastrofaal vindt als er een toename is in het aantal mensen dat in armoede leeft. Tijdens de meting van augustus 2022 lag dit nog op 50 procent en deze is nu gedaald naar 37 procent. Een afname van 13 procentpunt. Hiermee ligt dit tevens op het laagste punt sinds de eerste meting waarin deze vraag werd gesteld. Deze ontwikkeling loopt parallel aan de ontwikkeling van de gepercipieerde waarschijnlijkheid.

Ten opzichte van de vorige meting is het aandeel dat desinformatie als zeer ernstig of catastrofaal bestempeld als enige toegenomen (van 26% naar 30%). Dit past in het wisselende beeld dat te zien is sinds de eerste meting.

- Vier op de tien inwoners van de drie grote steden (39%) vinden desinformatie en nepnieuws zeer ernstig of catastrofaal; hoger dan in het noorden (26%). In het Noorden (44%) wordt dit juist vaker als beperkt/aanzienlijk ingeschat dan in de 3 grote steden (24%).
- In het zuiden vinden vier op de tien (43%) inwoners het zeer ernstig of catastrofaal dat de gas- en energieprijzen verder stijgen. Dit percentage ligt hoger dan in het westen (27%).
- Vier op de tien inwoners (44%) van het noorden achten de gevolgen voor financiële beurzen en internationaal betalingsverkeer beperkt of aanzienlijk, dit is hoger dan in het zuiden (32%).
- De helft van de inwoners van de 3 grote steden (51%) vindt een incident met nucleaire installatie in Oekraïne zeer ernstig of catastrofaal. Dit is hoger dan in het oosten (38%). In het oosten vinden inwoners dit juist vaker ernstig (29%) dan in de 3 grote steden (17%).
- Vier op de tien inwoners van de 3 grote steden zien cyberaanvallen als zeer ernstig of catastrofaal; hoger dan in het westen (25%). In het westen wordt dit vaker als ernstig geacht (46%) dan in de 3 grote steden (28%) en het oosten (31%).
- Een derde (34%) van de inwoners van het oosten acht de gevolgen van een verder stijgend woningtekort als beperkt of aanzienlijk, dit is hoger dan in de 3 grote steden (22%).
- Vier op de tien (37%) van de inwoners van het noorden noemt de gevolgen van een toename in het aantal mensen dat in armoede leeft beperkt of aanzienlijk, dit is hoger dan in het zuiden van Nederland (25%).

Financiële problemen

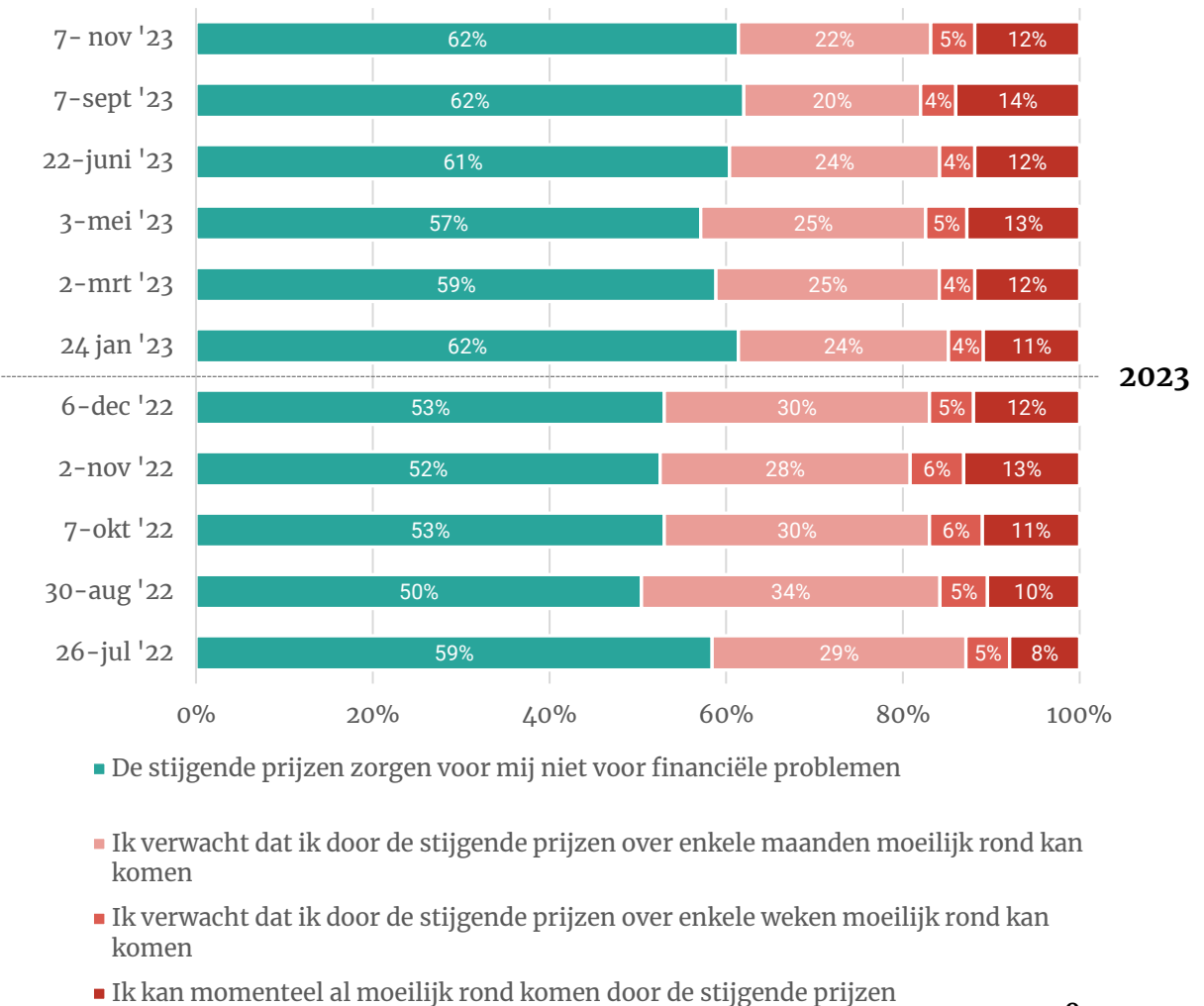
Zes op de tien inwoners (62%) geven aan dat de stijgende prijzen *niet* voor financiële problemen zorgen. Dit is vergelijkbaar met het beeld wat we in heel 2023 hebben gezien, met uitzondering van mei, toen het iets lager lag (57%). In vergelijking tot de metingen in 2022 ligt het percentage inwoners waarbij de stijgende prijzen *niet* voor financiële problemen zorgen deze meting wel significant hoger (m.u.v. juli '22), wat een positieve ontwikkeling is.

Een vijfde van de Nederlanders (22%) verwacht dat ze over enkele maanden moeilijk rond kunnen komen. Tussen december '22 en januari '23 was dit gedaald. Tijdens de meting van juni '23 en september '23 was er wederom sprake van een daling. In de huidige meting is dit stabiel gebleven met de voorgaande meting.

Vijf procent verwacht over enkele weken moeilijk rond te kunnen komen en 12 procent kan momenteel al moeilijk rondkomen. Dit is stabiel sinds de meting van 30 augustus '22.

- Een vijfde van de inwoners van de 3 grote steden kan momenteel moeilijk rondkomen door de stijgende prijzen. Dit is beduidend hoger dan in het noorden (8%) en in het oosten (10%) van Nederland.

Figuur 3. De oorlog in Oekraïne heeft de stijgende prijzen in Nederland verergerd, Dit kan leiden tot financiële problemen bij Nederlanders. Welke van de onderstaande omstandigheden geeft het beste jouw huidige situatie weer? ⁸ Basis: Alle Nederlanders n=1.311

Toekomst oorlog in Oekraïne

In de periode augustus – november 2022 vroegen wij aan inwoners wat hun verwachting was over het verdere verloop van de oorlog in Oekraïne. Tijdens de peilingen sinds 21 juni 2023 is deze vraag opnieuw gesteld.

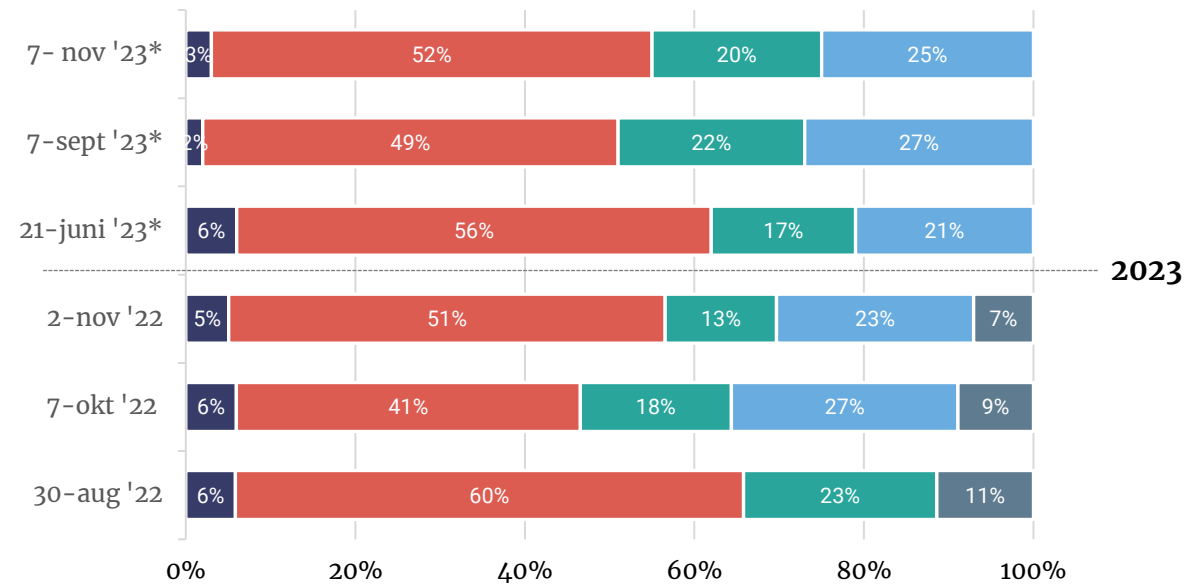
Bijna iedereen (97%) denkt dat de oorlog nog langere tijd zal voortduren. Slechts drie procent denkt dat de oorlog binnen enkele maanden zal eindigen.

De meeste Nederlanders hebben de verwachting dat de oorlog lang zal duren in combinatie met veel militair geweld (77%): de helft denkt dat het bij veel militair geweld in Oekraïne blijft (52%). Een kwart van de Nederlanders denkt dat er ook veel militair geweld buiten Oekraïne zal zijn (25%).

Een op de vijf Nederlanders (22%) denkt dat de oorlog nog langere tijd zal voortduren, maar met minder geweld in Oekraïne.

- Een derde van de inwoners van het westen (exclusief de grote steden) verwacht dat de oorlog in Oekraïne nog lange tijd zal voortduren, met minder militair geweld in Oekraïne. Dit percentage ligt significant hoger dan in het noorden (18%) en het zuiden (15%).

Figuur 4. De oorlog in Oekraïne duurt nu anderhalf jaar. Wat is jouw verwachting voor het verdere verloop van de oorlog?⁹ Basis: Alle Nederlanders n=1.311

- Ik verwacht dat de oorlog binnen enkele maanden tot een einde komt
- Ik verwacht dat de oorlog nog langere tijd zal voortduren, met veel militair geweld in Oekraïne
- Ik verwacht dat de oorlog nog langere tijd zal voortduren, met minder militair geweld in Oekraïne
- Ik verwacht dat de oorlog nog langere tijd zal voortduren, met veel militair geweld; niet alleen in Oekraïne, maar ook daarbuiten
- Ik weet het niet

* Tijdens de metingen van 21 juni en 7 september is de categorie 'weet niet' weggefallen, hierdoor is een goede één-op-één-vergelijking met de andere peildata niet mogelijk.

Bekendheid met sancties

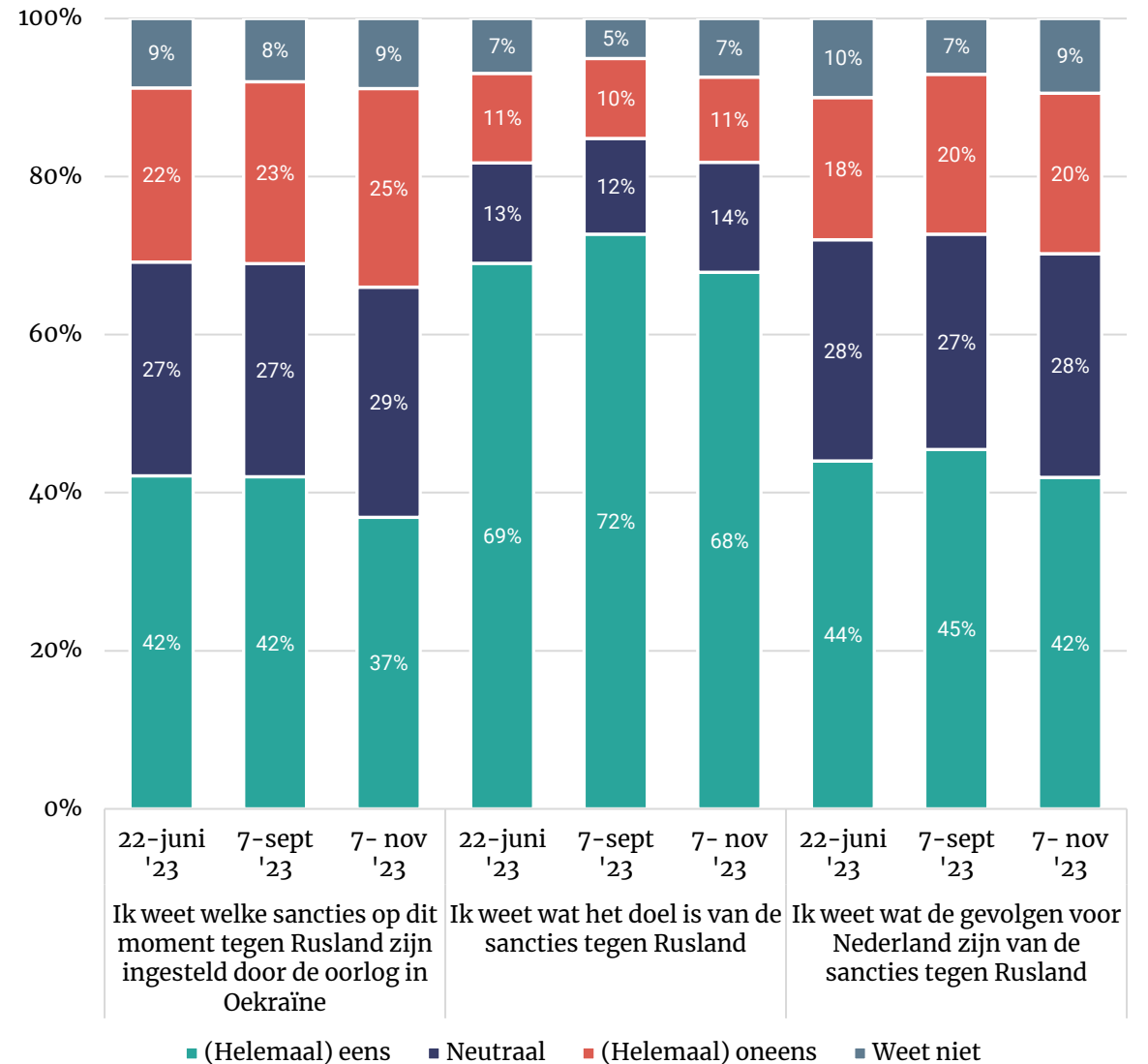
Tijdens de meting van 22 juni '23 stelden wij voor het eerst de vraag of inwoners momenteel bekend zijn met de sancties die tegen Rusland zijn ingesteld vanwege de oorlog en of ze weten wat het doel van de sancties is.

Ruim een derde (37%) zegt te weten welke sancties op dit moment zijn ingesteld. Een daling van vijf procentpunt ten opzichte van de vorige metingen. Ongeveer zeven op de tien (68%) weten naar eigen zeggen wat het doel van de sancties is. Ook dit is gedaald ten opzichte van de vorige meting (-4 procentpunt) en is nu weer gelijk aan de meting van 22 juni (69%). Ruim vier op de tien (42%) zijn op de hoogte van de gevolgen voor Nederland. Dit is stabiel in de afgelopen drie metingen.

Drie op de tien Nederlanders weten niet welke sancties op dit moment tegen Rusland zijn ingesteld (een optelling van de percentages '(helemaal) mee oneens' en 'weet niet'). Ongeveer een zesde (17%, samenvoeging van '(helemaal) oneens' en 'weet niet') weet niet wat het doel is van de sancties is. Drie op de tien (29%, samenvoeging van '(helemaal) oneens' en 'weet niet') zijn niet op de hoogte van de gevolgen voor Nederland. Dit beeld is stabiel over de tijd.

- De helft van de inwoners van de drie grote steden weet welke sancties op dit moment tegen Rusland zijn ingesteld. Dit is significant hoger dan in het westen, oosten en zuiden. In deze regio's is ongeveer een derde bekend met deze sancties.

Figuur 5. In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?
Basis: Alle Nederlanders n=1.311

Sancties tegen Rusland (2)

Nederlanders kregen enkele stellingen met betrekking tot de sancties tegen Rusland voorgelegd met de vraag in hoeverre ze het hier (helemaal) mee eens of (helemaal) mee oneens zijn. Tabel 3 laat het percentage Nederlanders zien dat (helemaal) eens is met de stellingen, over de periode juni 2022 – november 2023. De resultaten worden op de volgende pagina toegelicht, de toelichting bij de voetnoot staat op pagina 24.

De laatste kolom in de tabel geeft weer of er een significante ontwikkeling is tussen de meting van 7 september en 7 november.

- Betekent dat meer Nederlanders het (helemaal) eens zijn met de stelling.
- Betekent dat minder Nederlanders het (helemaal) eens zijn met de stelling.

Zeven op de tien Nederlanders (69%) vinden het goed dat er sancties tegen Rusland zijn opgelegd, ook al leidt dat tot stijgende prijzen van brandstoffen en levensmiddelen. De helft (48%) is van mening dat de sancties tegen Rusland nog strenger mogen, ook als dit leidt tot hogere prijzen van brandstoffen en levensmiddelen. Dit komt overeen met de voorgaande metingen. Zestien procent geeft aan dat ze bij mensen om hen heen zien dat de steun voor de sancties tegen Rusland afneemt.

Over de langere termijn is te zien dat het deel van de Nederlanders dat het goed vindt dat er sancties tegen Rusland zijn opgelegd, ook al leidt dat tot stijgende prijzen van brandstoffen en levensmiddelen, tussen maart en mei 2023 af is genomen en momenteel stabiel rond de zeventig procent blijft.

Tabel 3. In welke mate ben je het eens of oneens met onderstaande stellingen? Percentage (helemaal) mee eens; Basis: Alle Nederlanders n=1.311

	13 juni '22	26 jul '22	30 aug '22	7 okt '22	2 nov '22	6 dec '22	24 jan '23	2 mrt '23	3 mei '23	22 juni '23	7 sept '23	7 nov '23	Ontwikkeling 22 juni – 7 september
Ik vind het goed dat er sancties tegen Rusland zijn opgelegd, ook al leidt dat tot stijgende prijzen van brandstoffen en levensmiddelen	74%	74%	68%	72%	72%	70%	73%	74%	68%	71%	69%	69%	
Ik vind dat de sancties tegen Rusland nog strenger mogen, ook al leidt dat tot stijgende prijzen van brandstoffen en levensmiddelen	54%	53%	44%	51%	52%	50%	53%	55%	50%	53%	50%	48%	
Ik zie bij de mensen om mij heen dat de steun voor de sancties tegen Rusland afneemt. ¹⁰	23%	21%	24%	26%	25%	24%	21%	19%	21%	14%	16%	16%	

Toelichting waarom men de steun voor sancties ziet afnemen

Aan inwoners die aangaven dat zij om zich heen de steun voor de sancties tegen Rusland zien afnemen, vroegen wij of zij konden toelichten waar ze dit aan zagen. Hieruit kwamen verschillende antwoorden naar voren. De sancties duren te lang en hebben te veel negatieve effecten op inwoners in Nederlanders. Ook zien sommigen de effecten van de sancties uitblijven. De sancties hebben meer effect op Nederlanders dan op de oorlog in Oekraïne. Tot slot zien inwoners ook dat de aandacht voor de oorlog is verminderd, omdat de mensen om hen heen meer aandacht hebben voor de oorlog in Israël en de Palestijnse gebieden. Hieronder een greep uit de antwoorden:

“De aandacht wordt verlegd naar Israël.”

“De duur van het conflict, de kosten en de economische gevolgen.”

“De mensen zijn het beu en er worden ook geen positieve uitslagen bewerkstelligd door steun aan Oekraïne. De enige manier is om Poetin uit te schakelen, anders zal er weinig veranderen. Het kost ons teveel geld en middelen om de oorlog te steunen. Nederland heeft dit misschien in de toekomst zelf nog wel nodig en dan hebben we niks meer. Misschien is dit wel de bedoeling van meneer Poetin.”

“De situatie daar begint “gewoon te worden” en door andere zaken zoals politieke instabiliteit in Nederland, de klimaatproblematiek en woningproblematiek gaat de aandacht meer naar het eigen “ik”.”

“Het duurt lang en er is weinig progressie. Het heeft directe invloed op de levens van mensen door stijging van de prijzen.”

“Mensen hebben andere zorgen. Ook speelt op dit moment wat in de Gazastrook gebeurt de hoofdrol.”

“Omdat het langer duurt en omdat Israël Gaza heeft aangevallen en dat nu prioriteit heeft bij veel mensen.”

“Ze zien alleen de gevolgen voor hunzelf en willen weer terug naar voorheen.”

“Ze zien dat het weinig effect sorteert. Er wordt volop gebruik gemaakt van de mazen in het net om toch aan Rusland te leveren. Daarnaast weet Rusland zorg te dragen voor ‘eigen’ productie van middelen.”

Wapenlevering

Nederland levert momenteel wapens aan Oekraïne. Aan inwoners legden wij de stelling voor dat Nederland moet stoppen met het leveren van wapens aan Oekraïne. Twee op de tien zijn het hier (helemaal) mee eens (21%). Hoewel er geen significant verschil is tussen de meting van 7 september en 7 november, wordt de stijgende lijn van juni naar september doorgezet (van 14% naar 19% naar 21%). Bijna zes op de tien zijn het echter (helemaal) oneens met de stelling (56%). Gelijk aan de voorgaande drie metingen, maar beduidend lager dan de eerste meting in maart '23 (63%).

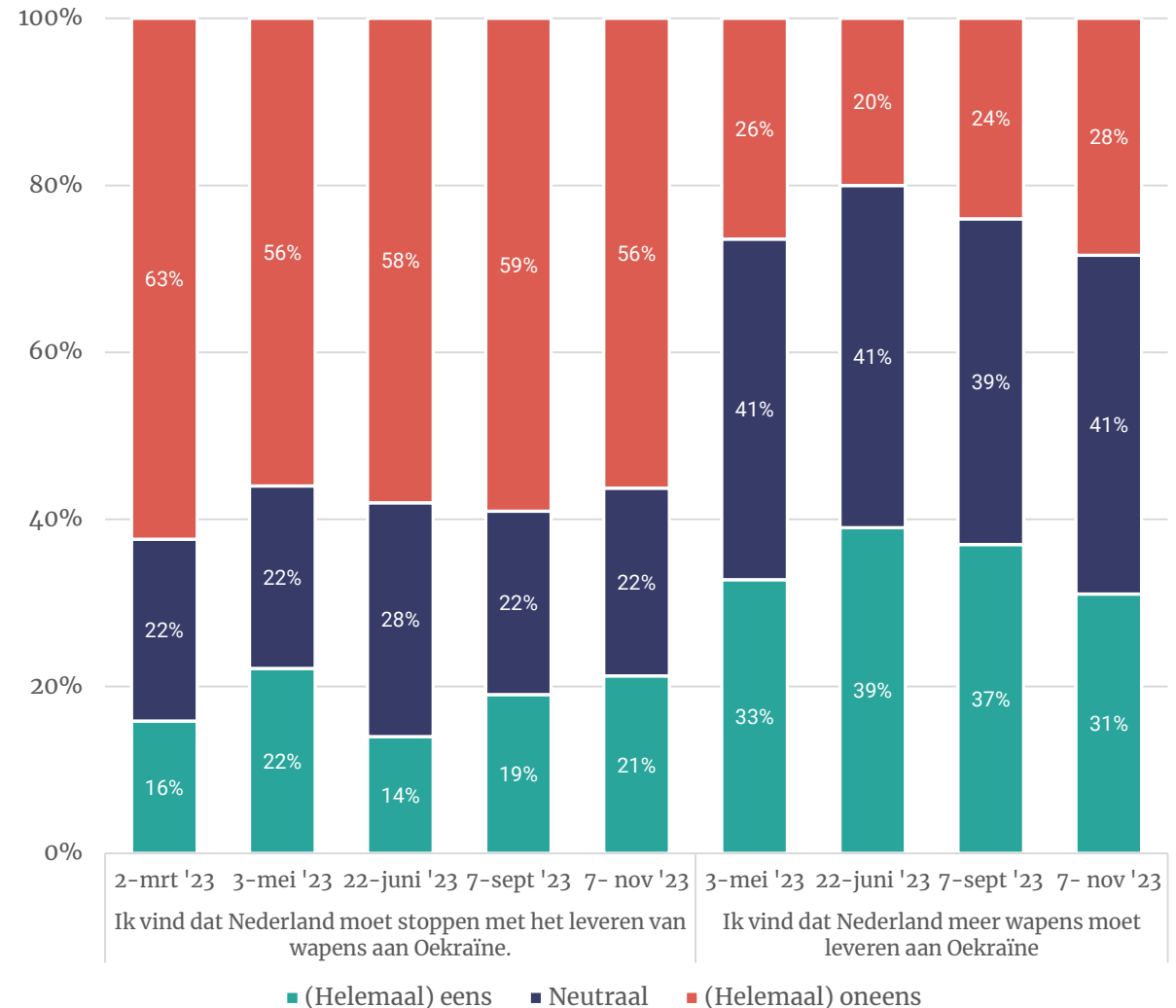
Ongeveer drie op de tien (31%) zijn het er (helemaal) mee eens dat Nederland meer wapens aan Oekraïne moet leveren. Een lichte daling ten opzichte van de vorige twee metingen. Een kwart (28%) is het hier (helemaal) niet mee eens. Sinds de meting van 22 juni is hier een stijging zichtbaar (van 20% naar 28%). Er is dus een groeiende groep die vindt dat Nederland niet *meer* wapens aan Oekraïne moet leveren.

Vooraf personen die al moeilijk kunnen rondkomen tegen leveren van wapens

Van de personen die momenteel al moeilijk kunnen rondkomen door de stijgende prijzen, vinden vier op de tien (44%) dat Nederland moet stoppen met het leveren van wapens aan Oekraïne. Van de inwoners die verwachten moeite te gaan hebben met rondkomen (over enkele weken of maanden) vinden drie op de tien dat Nederland moet stoppen met het leveren van wapens.

Onder inwoners die *geen* financiële problemen ervaren als gevolg van de stijgende prijzen, ligt het draagvlak voor het leveren van wapens aanzienlijk hoger: van hen vindt ongeveer een op de zeven (13%) dat Nederland moet stoppen met het leveren van wapens, twee op de drie zijn het hier (helemaal) mee oneens (64%).

Figuur 6. In hoeverre ben je het eens of oneens met onderstaande stellingen?
Basis: Alle Nederlanders n=1.311

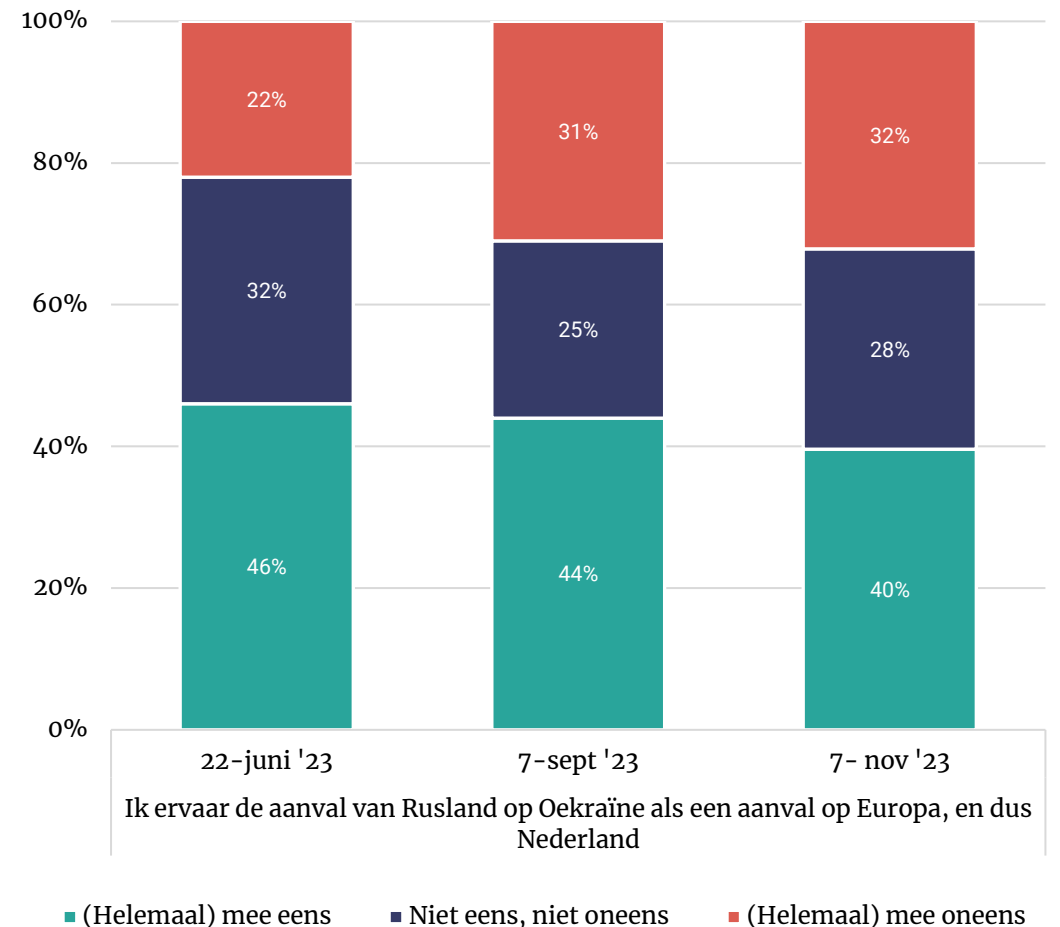
Is een aanval op Oekraïne een aanval op Europa?

Vier op de tien inwoners geven aan dat ze de aanval van Rusland op Oekraïne als een aanval op Europa ervaren, en dus op Nederland. Sinds de meting van 22 juni '23, toen deze vraag voor het eerst gesteld was, is dit aandeel consequent licht gedaald (van 46% naar 44% naar 40%).

Drie op de tien (32%) geven aan dat ze de aanval van Rusland op Oekraïne niet als een aanval op Europa en dus Nederland ervaren. Na een toename tussen 22 juni (22%) en 7 september (31%) is dit stabiel gebleven.

Figuur 7. In hoeverre ben je het eens of oneens met onderstaande stelling?

Basis: Alle Nederlanders n=1.311

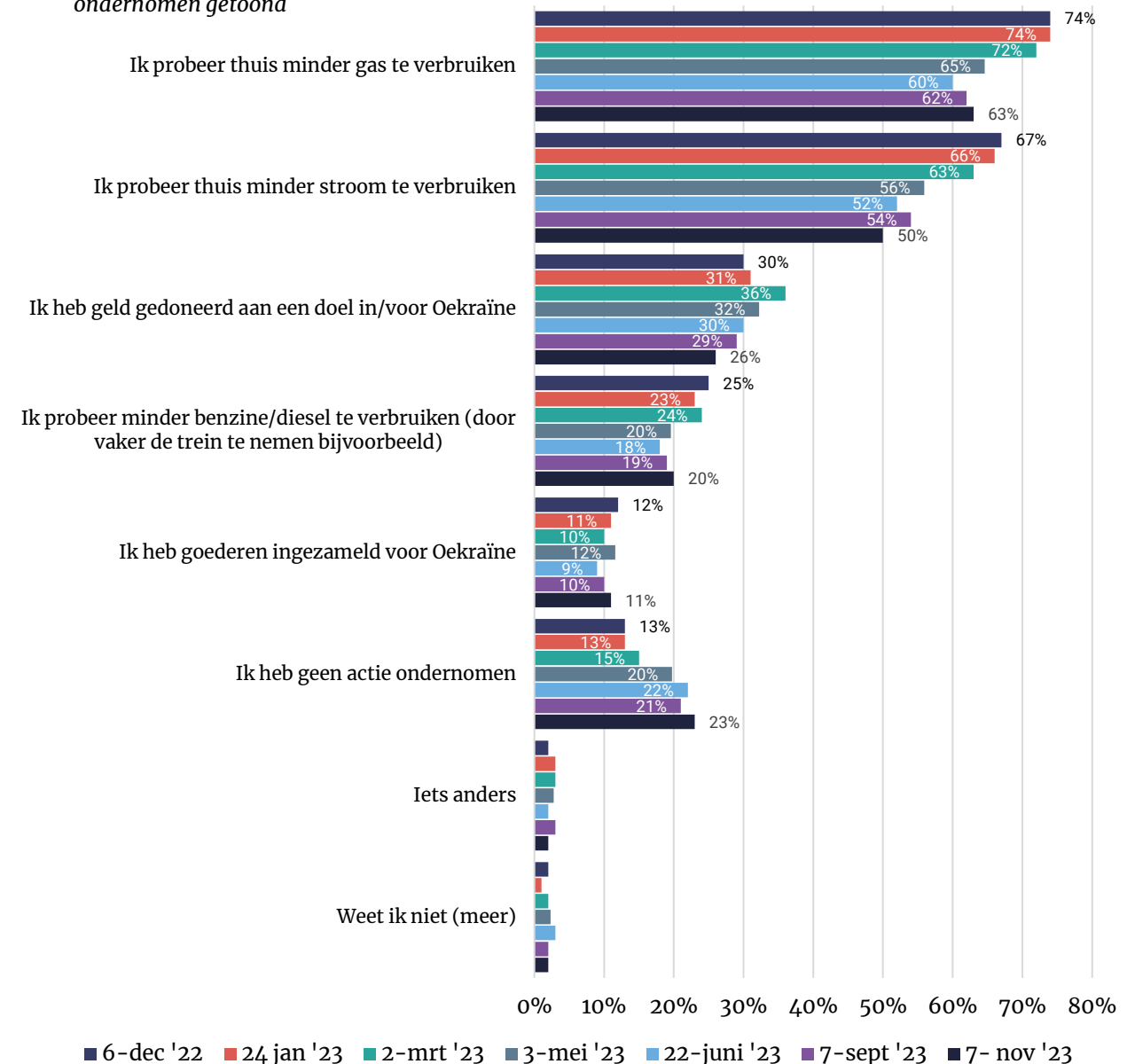
Ondernomen acties

Sinds de peiling van 6 december 2022 vragen wij aan inwoners of de situatie in Oekraïne ertoe heeft geleid dat ze iets hebben ondernomen.

De top drie van meest ondernomen acties is sinds het begin ongewijzigd: Nederlanders proberen thuis minder gas (63%) en stroom (50%) te verbruiken en doneren geld aan een doel in of voor Oekraïne (26%). Alle drie zijn significant gedaald ten opzichte van de meting van 6 december '22. Het lagere energieverbruik in de lente en zomer is hiervoor een mogelijke verklaring.

Het aandeel inwoners dat *geen* actie heeft ondernomen naar aanleiding van de situatie in Oekraïne is met 23 procent stabiel sinds mei '23. Ten opzichte van de periode december '22 – maart '23 is een stijging zichtbaar.

Figuur 8. Heeft de situatie in Oekraïne ertoe geleid dat je iets hebt ondernomen?
Basis: Alle Nederlanders, n=1.311 meerdere antwoorden mogelijk, top vijf antwoorden + geen actie ondernomen getoond

Informatievoorziening (1)

Nederlanders kregen enkele stellingen voorgelegd met betrekking tot de informatievoorziening over de situatie in Oekraïne. Tabel 4 laat het percentage Nederlanders zien dat het (helemaal) eens is met deze stellingen, over de periode februari 2022 – november 2023. De resultaten worden op de volgende pagina toegelicht, de toelichting op de voetnoten staat op pagina 25.

De laatste kolom in de tabel geeft weer of er een significante ontwikkeling is tussen de meting van 7 september 2023 en 7 november 2023.

- △ Betekent dat meer Nederlanders het (helemaal) eens zijn met de stelling. Een groene kleur betekent een positieve ontwikkeling, terwijl rood een negatieve ontwikkeling is.
- ▽ Betekent dat minder Nederlanders het (helemaal) eens zijn met de stelling. Een groene kleur betekent een positieve ontwikkeling, terwijl rood een negatieve ontwikkeling is.

Tabel 4. In welke mate ben je het eens of oneens met onderstaande stellingen over de informatievoorziening rondom de situatie in Oekraïne?
% (helemaal) mee eens Basis: Alle Nederlanders n=1.311

	25 feb '22	11 mrt '22	5 apr '22	13 juni '22	26 jul '22	30 aug '22	7 okt '22	2 nov '22	6 dec '22	24 jan '23	2 mrt '23	3 mei '23	22 juni '23	7 sept '23	7 nov '23	Ontwikkeling 7 september – 7 november
Vanwege de oorlog in Oekraïne vind ik de manier waarop de Nederlandse overheid zich opstelt tegenover Rusland begrijpelijk. ¹²					60%	58%	67%	62%	65%	67%	68%	62%	63%	62%	60%	
Ik heb behoefte aan meer informatie van de Rijksoverheid over de mogelijke gevolgen voor Nederland van de oorlog in Oekraïne. ¹²	53%	44%	40%	37%	49%	51%	44%	45%	46%	44%	44%	46%	45%	44%	41%	
Ik kan vanuit de informatie die ik krijg en zoek over de situatie in Oekraïne een goed beeld vormen van deze situatie.	53%	61%	58%	52%	44%	43%	51%	46%	42%	44%	43%	40%	33%	35%	38%	
Er is zo veel tegenstrijdige informatie over de oorlog in Oekraïne dat ik niet meer weet welke informatie ik moet geloven.	21%	20%	22%	22%	29%	28%	23%	26%	27%	28%	25%	30%	31%	32%	29%	
Het is voor mij duidelijk wat de Rijksoverheid doet om de gevolgen van de oorlog in Oekraïne in Nederland te beperken (bv. op het gebied van veiligheid, economische zekerheden, leveringszekerheid van gas).					25%	22%	39%	31%	28%	32%	30%	28%	24%	26%	28%	
De informatie over hoe ik me kan voorbereiden op mogelijke noodsituaties helpt mij om goed voorbereid te zijn.									33%	36%	34%	22%	20%	22%	23%	
De informatie vanuit de Rijksoverheid informeert mij voldoende over de mogelijke lange termijn effecten van de oorlog in Oekraïne op de verhoudingen in de wereld. ¹¹					19%	20%	19%	18%	16%	20%	17%	17%	15%	18%	17%	

Informatievoorziening (2)

Zes op de tien inwoners (60%) hebben begrip voor de houding van de Nederlandse overheid tegen Rusland. Daarnaast hebben vier op de tien (41%) behoefte aan meer informatie van de Rijksoverheid over de mogelijke gevolgen van de oorlog voor Nederland. Bijna vier op de tien (38%) kunnen zich door de verkregen informatie een goed beeld vormen van de situatie in Oekraïne.

De stellingen kennen een stabiel beeld ten opzichte van de voorgaande metingen, met name sinds de meting van 3 mei zijn er minimale verschillen te zien. Zo is het aandeel dat begrip heeft voor de houding van de Nederlandse overheid tegen Rusland sinds de meting van 3 mei stabiel gebleven, net als het aandeel dat vindt dat er veel tegenstrijdige informatie over de oorlog is, het aandeel dat vindt dat de informatie hen goed helpt om voorbereid te zijn en dat de informatie hen voldoende op de hoogte brengt over de lange termijn effecten op de verhoudingen in de wereld.

- Drie op de tien inwoners van de drie grote steden (30%) en van het noorden (27%) hebben geen behoefte aan meer informatie van de Rijksoverheid over de mogelijke gevolgen voor Nederland van de oorlog in Oekraïne. Beduidend hoger dan het aandeel in het westen (14%).
- Hoewel inwoners van de drie grote steden dus geen bovengemiddelde behoefte hebben aan meer informatie, vinden zij wel vaker dat het onduidelijk is wat de Rijksoverheid doet om de gevolgen van de oorlog in Oekraïne in Nederland te beperken (38%). Dit verschilt significant ten opzichte van het noorden (24%) en het zuiden (25%).
- Ook vinden vier op de tien inwoners van de drie grote (37%) steden **niet** dat de informatie over hoe zij zich kunnen voorbereiden op mogelijke noodsituaties hen helpt om goed voorbereid te zijn. In het oosten is dit 31 procent. Beide significant hoger dan het aandeel in het noorden (19%). Hier zijn de meeste inwoners neutraal over de stelling (45%).
- Een kwart van de inwoners van het westen vindt dat de informatie hun voldoende informeert over de mogelijke lange termijn effecten van de oorlog in Oekraïne op de verhoudingen in de wereld (25%). Inwoners van het noorden delen deze mening in mindere mate (13%).

Toelichting begrip houding overheid tegenover Rusland

Inwoners konden in hun eigen woorden toelichten waarom ze wel of geen begrip hebben voor de houding van de overheid. Mensen die **wel** begrip hebben, noemen met name dat wat Rusland doet, onacceptabel is en dat dit dan ook veroordeeld mag worden. Inwoners die **geen** begrip hebben voor de houding van de overheid zijn van mening dat het niet een oorlog van Nederland is, en dat Nederland zich er daarom niet mee moet bemoeien. Ook vinden zij dat Nederland alleen maar negatieve gevolgen ondervindt van haar opstelling tegenover Rusland. Hieronder een greep uit de antwoorden:

Wel begrip voor opstelling Nederlandse overheid (60%)

“Aanval op een vrij land in Europa.”

“Agressie van het ene land tegen een ander land mag nooit worden gedoogd en dient voor de agressor gevolgen te hebben.”

“De aanval van Rusland op Oekraïne heeft geen legitieme reden en het is de taak van de Nederlandse overheid (als ook van andere landen) om dit soort aanvallen af te straffen waar mogelijk. Zowel voor het welzijn van Oekraïne als voor de stabiliteit van de EU.”

“Elke oorlog is fout, en degene die begonnen is, mag niet gesteund worden.”

“Nederland ondervindt ook negatieve gevolgen. Bovendien is MH17 nog vers in het geheugen en Nederland mag zich hierom flink verzetten tegen Rusland.”

“Omdat de invasie van Rusland in Oekraïne verschrikkelijk is, ze hebben duizenden onschuldige mensen vermoord of verdrongen. Daar moet iets tegen gedaan worden.”

“Zij zijn de agressor en zijn de oorlog begonnen.”

Geen begrip voor opstelling Nederlandse overheid (11%)

“De Nederlandse overheid heeft duidelijk 1 kant gekozen in dit conflict. Meestal is het zo dat aan beide zijden fouten worden gemaakt.”

“De overheid doet maar wat. Kijkt niet naar wat wij Nederlanders nodig hebben. Als wij worden aangevallen staan we met lege handen.”

“Door de houding van Oekraïne is Rusland uitgedaagd om voor zichzelf op te komen. Rusland wordt nog steeds gezien als de grootste vijand van de NAVO. Rusland wil daarom een schil van neutrale landen om zich heen. Oekraïne wil zich aansluiten bij de NAVO en heeft daarmee Rusland uitgedaagd. Rusland heeft recht op veilige grenzen.”

“Ik vind dat Nederland als klein landje zich er niet mee moet bemoeien en zich vooral moet richten op Nederland. Ik kies een regering om Nederland te regeren en niet heel de wereld.”

“Wij hebben hier niks mee te maken en zouden neutraal moeten zijn.”

“Zowel Rusland als Oekraïne hielden zich niet aan het verdrag van Minsk. Oekraïne onderdrukt Russisch georiënteerde inwoners. Oekraïne is door en door corrupt. Rusland wordt als boeman beschouwd; was wel een van de bevrijders in de WO II.”

Bekendheid websites

In hoeverre zijn Nederlanders bekend met verschillende websites die informatie bieden over hoe men zich kan voorbereiden op mogelijke noodsituaties? Tabel 5 laat het percentage Nederlanders zien dat heel erg of een beetje bekend is met deze websites over de periode december 2022 – november 2023.

De laatste kolom in de tabel geeft weer of er een significante ontwikkeling is tussen de meting van 7 september – 7 november 2023.

- Betekent dat meer Nederlanders heel erg tot een beetje bekend zijn met de website.
- Betekent dat minder Nederlanders heel erg tot een beetje bekend zijn met de website.

Twee derde van de Nederlanders is heel erg tot een beetje bekend met de website van de Rijksoverheid (66%). Dit is gelijk aan de metingen sinds juni, maar lager dan de metingen daarvoor. Een bijna even grote groep (68%) is een beetje tot heel erg bekend met de website van de gemeente. Ook dit is gelijk aan de vorige meting, maar lager dan de eerste twee metingen van 2023. De website van de veiligheidsregio is minder bekend: 15 procent is hier een beetje tot heel erg bekend mee; onveranderd sinds 6 december '22 (15%). Inwoners zijn in mindere mate bekend met de websites Crisis.nl (7%) en Denkvooruit.nl (3%). De bekendheid van Crisis.nl is gedaald ten opzichte van twee maanden geleden (11%).

Tabel 5. Verschillende websites bieden informatie over hoe u zich kunt voorbereiden op mogelijke noodsituaties. In hoeverre ben je bekend met de volgende websites? % Een beetje/heel erg bekend
Basis: Alle Nederlanders n=1.311

	6 dec '22	24 jan '23	2 mrt '23	3 mei '23	22 juni '23	7 sept '23	7 nov '23	Ontwikkeling 7 september – 7 november
Rijksoverheid.nl	71%	75%	77%	71%	63%	69%	66%	
De website van mijn gemeente	68%	74%	73%	68%	61%	67%	68%	
De website van mijn veiligheidsregio	15%	15%	15%	17%	14%	17%	15%	
Crisis.nl	10%	7%	8%	10%	10%	11%	7%	
Denkvooruit.nl	3%	2%	4%	4%	4%	4%	3%	

Missen van informatie?

Tot slot vroegen we over welke onderwerpen, waar mensen zich zorgen over maken, ze nog informatie missen. Hieruit komen verschillende antwoorden naar voren. Zo maken sommige inwoners zich zorgen over de lange termijn effecten voor Nederland, maar ook voor zichzelf. Anderen vragen zich af hoe zij zich het beste kunnen voorbereiden op rampen. Ook is er behoefte aan informatie omtrent de situatie in Israël en de Palestijnse gebieden. Tot slot zijn er ook respondenten die aangeven dat ze liever helemaal niets weten.

Hieronder een greep uit de antwoorden van respondenten:

“Als internet en elektriciteit uitvallen, hoe je dan uitvindt wat er gebeurt in de wereld. ik zou niet weten welke radiozender dat is (o ja die opwindbare radio heb ik ook nog niet in huis..).”

“Beleid m.b.t. de veranderde situatie door de oorlog en door de sancties tegen Rusland.”

“De afhankelijkheid van computers en internet zijn geen onderdeel van de publieke discussie, terwijl dat wel het geval zou moeten zijn. Deze onderdelen (computers en internet) zijn immers (helaas) cruciaal geworden in de levering van goederen en diensten en bijzonder kwetsbaar.”

“De gevolgen op langere termijn voor burgers zoals wij. Waar zullen we in de toekomst (komende 10 á 15 jaren) rekening mee moeten gaan houden.”

“De lange termijn effecten en gevolgen, en van welke financiële maatregelen ik in Nederland gebruik zou kunnen maken om aan alle prijsverhogingen tegemoet te komen.”

“Israël en Palestina.”

“Hoe me voor te bereiden wanneer de oorlog in Oekraïne, en elders in de wereld, een Wereldoorlog wordt.”

“Lange termijn gevolgen van de conflicten in de wereld, al hangt dit van wel heel veel factoren af. Zal dus grotendeels hypothetisch zijn daarom zijn de korte termijn gevolgen misschien belangrijker.”

“Nepnieuws, wat het is, wie dat bepaalt en hoe dit wordt bepaald en bestreden.”

“Ook over situatie in Israël momenteel en gevolgen daarvan in ons land.”

“Zolang het niet dichterbij komt dan denk ik dat ik me weinig zorgen hoeft te maken. Bovendien neemt de aandacht voor Oekraïne af, zeker nu Israël-Hamas het nieuws van de dag is.”

Bijlage 1: Overzicht peilmomenten

2022

- Peiling 1: 24 februari – 25 februari
- Peiling 2: 10 maart – 11 maart
- Peiling 3: 4 april – 5 april
- Peiling 4: 9 juni – 13 juni
- Peiling 5: 25 juli – 26 juli
- Peiling 6: 29 augustus – 30 augustus
- Peiling 7: 6 oktober – 7 oktober
- Peiling 8: 1 november – 2 november
- Peiling 9: 5 december – 6 december

2023

- Peiling 10: 23 januari – 24 januari
- Peiling 11: 1 maart – 2 maart
- Peiling 12: 2 mei – 3 mei
- Peiling 13: 21 juni – 22 juni
- Peiling 14: 6 september – 7 September
- Peiling 15: 5 november – 7 november

Bijlage 2: Toelichting voetnoten (1)

1. Tijdens de tweede meting van 10 maart '22 is het gevolg '*stijgende prijzen van levensmiddelen*' toegevoegd. Tijdens de vierde meting van 9 juni '22 is hier '*verder stijgende prijzen van levensmiddelen*' van gemaakt.
2. Tijdens de tweede meting van 10 maart '22 is het gevolg '*stijgende benzineprijzen*' toegevoegd. Tijdens de vierde meting van 9 juni '22 is hier '*verder stijgende brandstofprijzen*' van gemaakt.
3. Tijdens de tweede meting van 10 maart '22 is het gevolg '*cyberaanvallen*' toegevoegd.
4. Tijdens de tweede meting van 10 maart '22 is het gevolg '*stijgende gasprijzen*' gewijzigd tot '*stijgende gas- en energieprijzen*'. Tijdens de vierde meting van 9 juni '22 is hier '*verder*' nog aan toegevoegd.
5. Tijdens de vijfde meting van 26 juli '22 zijn de gevolgen '*toenemende maatschappelijke spanningen*', '*verder stijgend woningtekort*' en '*toename in het aantal mensen dat in armoede leeft*' toegevoegd.
6. Tijdens de achtste meting van 2 november '22 zijn de gevolgen '*tekort aan olie en olieproducenten (bijvoorbeeld diesel)*', '*het gebruik van een kernwapen in Oekraïne*' en '*het gebruik van een kernwapen tegen Nederland*' toegevoegd.
7. Tijdens de achtste meting van 2 november '22 is het gevolg '*nucleaire dreiging*' gewijzigd naar '*Een incident met een nucleaire installatie in Oekraïne (bijvoorbeeld kerncentrale)*'.

Bijlage 2: Toelichting voetnoten (2)

8. De stellingen zijn ingeleid met: “De oorlog in Oekraïne heeft de stijgende prijzen in Nederland verergerd. Dit kan leiden tot financiële problemen bij Nederlanders.” Dit was een aanpassing ten opzichte van de inleiding in de meting van 30 augustus ‘22 : “De situatie in Oekraïne zorgt voor stijgende prijzen en kan leiden tot financiële problemen bij Nederlanders.” Hierdoor is een volledig zuivere vergelijking tussen de metingen van 26 juli ‘22 en 30 augustus ‘22 en de huidige meting niet mogelijk.

9. Tijdens de meting van 30 augustus ‘22 is voor het eerst gevraagd wat Nederlanders verwachten van het verdere verloop van de oorlog in Oekraïne. Tijdens de meting van 7 oktober is hier nog een antwoordoptie aan toegevoegd: “Ik verwacht dat de oorlog nog langere tijd zal voortduren, met veel militair geweld; niet alleen in Oekraïne, maar ook daarbuiten”. Door het toevoegen van deze antwoordmogelijkheid is een zuivere vergelijking van de uitkomst van deze metingen met de vorige meting van 30 augustus ‘22 niet mogelijk. In de meting sinds juni ‘23 is de antwoordcategorie ‘weet het niet’ niet uitgevraagd.

10. De stelling “De oorlog in Oekraïne en de daarop volgende sancties tegen Rusland leiden tot stijgende prijzen van brandstoffen en levensmiddelen. Ik zie bij de mensen om mij heen dat hierdoor de steun voor de sancties tegen Rusland afneemt” is tijdens de meting van 22 juni ‘23 aangepast naar “Ik zie bij de mensen om mij heen dat de steun voor sancties tegen Rusland afneemt”. Hierdoor is een één op één vergelijking tussen 3 mei ‘23 en 22 juni ‘23 niet mogelijk, de daling kan namelijk het geval zijn van een aangepaste vraagstelling.

11. Tijdens de vijfde meting van 26 juli ‘22 is de stelling ‘De informatie vanuit de Rijksoverheid informeert mij voldoende over de mogelijke lange termijn effecten van de oorlog in Oekraïne op de verhoudingen in de wereld’ voor het eerst uitgevraagd.

12. De stellingen ‘Vanwege de oorlog in Oekraïne vind ik de manier waarop de Nederlandse overheid zich opstelt tegenover Rusland begrijpelijk’ en ‘Het is voor mij duidelijk wat de Rijksoverheid doet om de gevolgen van de oorlog in Oekraïne in Nederland te beperken (bv. op het gebied van veiligheid, hoge energieprijzen, economische zekerheden, leveringszekerheid van gas)’ zijn voor het eerst uitgevraagd tijdens de vijfde meting van 26 juli ‘22. Daarnaast is tijdens de zevende meting op 7 oktober ‘22 de bewoording van de stellingen gewijzigd; ‘de situatie in Oekraïne’ is vervangen door ‘de oorlog in Oekraïne’.

Bijlage Tabel 1

Bijlage Tabel 1-stelling 1

	Desinformatie en nepnieuws														
	24-feb '22	10-mrt '22	5-apr '22	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(zeer) Waarschijnlijk	76%	75%	73%	76%	76%	71%	71%	77%	71%	72%	72%	73%	75%	72%	75%
Enigszins waarschijnlijk	15%	15%	15%	16%	17%	19%	19%	16%	19%	18%	18%	16%	15%	18%	17%
(zeer) Onwaarschijnlijk	6%	7%	7%	4%	3%	7%	7%	5%	7%	7%	6%	7%	6%	7%	5%
Weet ik niet/geen mening	3%	2%	4%	4%	4%	3%	3%	2%	3%	3%	3%	4%	4%	3%	3%

Bijlage Tabel 1-stelling 2

	Uitval van vitale processen														
	24-feb '22	10-mrt '22	5-apr '22	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(zeer) Waarschijnlijk	17%	21%	23%	33%	22%	25%	28%	25%	27%	24%	31%	31%	33%	28%	23%
Enigszins waarschijnlijk	27%	31%	29%	30%	30%	29%	37%	28%	31%	31%	33%	33%	34%	34%	29%
(zeer) Onwaarschijnlijk	53%	46%	46%	33%	44%	42%	33%	45%	39%	43%	33%	33%	30%	35%	46%
Weet ik niet/geen mening	2%	2%	2%	3%	3%	4%	2%	2%	3%	2%	3%	4%	4%	3%	2%

Bijlage Tabel 1-stelling 3

	Extra toestroom van vluchtelingen														
	24-feb '22	10-mrt '22	5-apr '22	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(zeer) Waarschijnlijk	83%	95%	95%	85%	88%	88%	88%	90%	84%	86%	85%	86%	84%	80%	83%
Enigszins waarschijnlijk	15%	3%	3%	11%	9%	9%	10%	8%	12%	12%	12%	10%	12%	15%	15%
(zeer) Onwaarschijnlijk	1%	1%	1%	2%	2%	2%	2%	1%	2%	1%	2%	2%	2%	3%	2%
Weet ik niet/geen mening	1%	1%	0%	2%	1%	1%	0%	0%	1%	1%	1%	2%	2%	1%	0%

Bijlage Tabel 1-stelling 4

	Gevolgen voor financiële beurzen en internationaal betalingsverkeer														
	24-feb '22	10-mrt '22	5-apr '22	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(zeer) Waarschijnlijk	83%	83%	75%	66%	68%	69%	76%	74%	66%	67%	60%	58%	61%	57%	55%
Enigszins waarschijnlijk	12%	12%	17%	21%	20%	20%	15%	17%	23%	23%	26%	27%	24%	26%	27%
(zeer) Onwaarschijnlijk	3%	2%	4%	5%	6%	5%	4%	5%	7%	5%	8%	9%	8%	10%	11%
Weet ik niet/geen mening	3%	3%	3%	7%	6%	6%	4%	4%	4%	4%	6%	7%	7%	7%	6%

Bijlage Tabel 1-stelling 5

	Cyberaanvallen*													
	10-mrt '22	5-apr '22	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(zeer) Waarschijnlijk	74%	70%	66%	61%	59%	64%	67%	66%	63%	67%	65%	67%	63%	59%
Enigszins waarschijnlijk	20%	21%	24%	27%	28%	25%	24%	25%	27%	22%	24%	21%	26%	28%
(zeer) Onwaarschijnlijk	3%	6%	6%	8%	8%	9%	6%	6%	7%	7%	7%	7%	8%	8%
Weet ik niet/geen mening	2%	3%	4%	5%	5%	2%	3%	3%	4%	3%	4%	4%	3%	5%

* Deze stelling is voor het eerst in de tweede meting (10 maart) uitgevraagd

Bijlage Tabel 1-stelling 6

	Een incident met een nucleaire installatie in Oekraïne (bv. een kerncentrale)*													
	10-mrt '22	5-apr '22	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(zeer) Waarschijnlijk	47%	38%	34%	34%	47%	55%	51%	45%	44%	42%	39%	44%	40%	38%
Enigszins waarschijnlijk	37%	38%	36%	39%	32%	31%	34%	37%	38%	37%	41%	37%	40%	38%
(zeer) Onwaarschijnlijk	13%	22%	26%	24%	16%	13%	12%	14%	14%	17%	17%	14%	15%	20%
Weet ik niet/geen mening	2%	2%	4%	3%	5%	2%	3%	4%	5%	5%	4%	5%	5%	5%

* Deze stelling is voor het eerst in de tweede meting (10 maart) uitgevraagd. Tijdens de meting van 2 november is deze stelling gewijzigd van 'nucleaire dreiging' naar 'een incident met een nucleaire installatie in Oekraïne (bv. een kerncentrale)'.

Bijlage Tabel 1-stelling 7

	Toenemende maatschappelijke spanningen*										
	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(zeer) Waarschijnlijk	72%	79%	79%	79%	72%	73%	73%	71%	70%	67%	65%
Enigszins waarschijnlijk	21%	14%	16%	16%	21%	20%	20%	22%	22%	24%	25%
(zeer) Onwaarschijnlijk	5%	5%	4%	4%	4%	6%	6%	5%	6%	8%	8%
Weet ik niet/geen mening	2%	1%	1%	1%	2%	1%	1%	2%	2%	2%	2%

* Deze stelling is voor het eerst in de 5de meting (26 juli) uitgevraagd

Bijlage Tabel 1-stelling 8

	Toename in het aantal mensen dat in armoede leeft*										
	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(zeer) Waarschijnlijk	75%	84%	86%	82%	78%	74%	73%	72%	69%	67%	61%
Enigszins waarschijnlijk	18%	11%	11%	14%	17%	19%	18%	20%	21%	23%	25%
(zeer) Onwaarschijnlijk	4%	4%	2%	3%	4%	5%	6%	5%	8%	8%	11%
Weet ik niet/geen mening	2%	1%	1%	1%	1%	2%	2%	3%	2%	3%	3%

* Deze stelling is voor het eerst in de 5de meting (26 juli) uitgevraagd

Bijlage Tabel 1-stelling 9

	Verder stijgende brandstofprijzen*													
	10-mrt '22	5-apr '22	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(zeer) Waarschijnlijk	96%	92%	91%	88%	89%	86%	87%	82%	78%	76%	81%	82%	85%	78%
Enigszins waarschijnlijk	2%	5%	7%	9%	8%	11%	10%	14%	18%	18%	14%	13%	11%	18%
(zeer) Onwaarschijnlijk	0%	1%	1%	1%	2%	2%	1%	2%	2%	4%	2%	3%	2%	3%
Weet ik niet/geen mening	2%	1%	2%	1%	1%	1%	1%	2%	1%	2%	3%	2%	1%	1%

* Deze stelling is voor het eerst uitgevraagd tijdens de tweede meting (10 maart). Tijdens de meting van 9 juni is het woord 'verder' toegevoegd aan de stellingen. In vierde meting (9 juni) is de formulering veranderd in brandstofprijzen (was: benzineprijzen).

Bijlage Tabel 1-stelling 10

	Verder stijgende gas- en energieprijzen*														
	24-feb '22	10-mrt '22	5-apr '22	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(zeer) Waarschijnlijk	94%	97%	94%	91%	92%	93%	91%	89%	85%	79%	77%	79%	83%	82%	78%
Enigszins waarschijnlijk	4%	1%	4%	7%	7%	4%	7%	10%	12%	17%	18%	16%	13%	14%	18%
(zeer) Onwaarschijnlijk	0%	0%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	2%	3%	4%	3%	2%	3%	3%
Weet ik niet/geen mening	2%	2%	1%	2%	1%	2%	1%	1%	1%	1%	1%	2%	2%	1%	1%

* Tijdens de 2 meting (10 maart) is hier 'energie' aan toegevoegd. Tijdens de meting van 9 juni is het woord 'verder' toegevoegd aan de stelling.

Bijlage Tabel 1-stelling 11

	Verder stijgende prijzen van levensmiddelen*													
	10-mrt '22	5-apr '22	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(zeer) Waarschijnlijk	93%	92%	87%	88%	90%	91%	91%	86%	83%	83%	82%	83%	79%	75%
Enigszins waarschijnlijk	4%	7%	10%	11%	6%	7%	8%	12%	14%	13%	14%	13%	17%	19%
(zeer) Onwaarschijnlijk	1%	1%	1%	1%	2%	1%	1%	1%	2%	3%	2%	3%	3%	4%
Weet ik niet/geen mening	2%	0%	2%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	2%	1%	1%	1%

*Dit gevolg is voor het eerst tijdens de tweede meting (10 maart uitgevraagd). Tijdens de meting van 9 juni is het woord 'verder' toegevoegd aan de stellingen.

Bijlage Tabel 1-stelling 12

	Verder stijgend woningtekort*										
	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(zeer) Waarschijnlijk	69%	73%	63%	70%	70%	65%	69%	67%	71%	65%	65%
Enigszins waarschijnlijk	20%	17%	21%	16%	17%	20%	19%	20%	17%	21%	21%
(zeer) Onwaarschijnlijk	8%	8%	14%	11%	10%	12%	9%	10%	9%	11%	12%
Weet ik niet/geen mening	3%	2%	2%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	2%

* Deze stelling is voor het eerst in de 5de meting (26 juli) uitgevraagd.

Bijlage Tabel 1-stelling 13

	Tekort aan gas														
	24-feb '22	10-mrt '22	5-apr '22	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(zeer) Waarschijnlijk	75%	69%	71%	64%	74%	75%	75%	72%	65%	60%	52%	54%	52%	50%	49%
Enigszins waarschijnlijk	19%	23%	19%	24%	19%	17%	18%	20%	24%	27%	29%	28%	28%	30%	30%
(zeer) Onwaarschijnlijk	5%	7%	8%	10%	6%	5%	6%	8%	10%	12%	17%	15%	17%	18%	18%
Weet ik niet/geen mening	1%	1%	2%	2%	1%	2%	1%	1%	1%	2%	2%	3%	2%	2%	2%

Bijlage Tabel 1-stelling 14

	Tekort aan levensmiddelen														
	24-feb '22	10-mrt '22	5-apr '22	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(zeer) Waarschijnlijk	31%	45%	54%	46%	49%	53%	53%	52%	46%	42%	42%	41%	38%	34%	31%
Enigszins waarschijnlijk	30%	34%	30%	34%	32%	29%	30%	32%	34%	34%	32%	35%	35%	37%	34%
(zeer) Onwaarschijnlijk	38%	20%	15%	18%	18%	15%	16%	15%	19%	22%	24%	23%	25%	28%	32%
Weet ik niet/geen mening	1%	1%	0%	2%	1%	2%	1%	1%	2%	1%	2%	2%	2%	1%	2%

Bijlage Tabel 1-stelling 15

	Tekort aan olie en olieproducten (bijvoorbeeld diesel)*							
	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(zeer) Waarschijnlijk	76%	61%	56%	53%	55%	49%	50%	47%
Enigszins waarschijnlijk	17%	26%	30%	30%	26%	30%	31%	31%
(zeer) Onwaarschijnlijk	5%	10%	11%	15%	15%	16%	15%	17%
Weet ik niet/geen mening	2%	2%	3%	3%	4%	4%	4%	4%

* Deze stelling is voor het eerst in de 8ste meting (2 nov) uitgevraagd

Bijlage Tabel 1-stelling 16

	Het gebruik van een kernwapen in Oekraïne*							
	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(zeer) Waarschijnlijk	37%	31%	31%	30%	31%	30%	27%	26%
Enigszins waarschijnlijk	35%	34%	34%	36%	32%	36%	34%	34%
(zeer) Onwaarschijnlijk	23%	30%	30%	30%	32%	28%	33%	35%
Weet ik niet/geen mening	4%	5%	5%	4%	5%	5%	5%	5%

* Deze stelling is voor het eerst in de 8ste meting (2 nov) uitgevraagd

Bijlage Tabel 1-stelling 17

	Het gebruik van een kernwapen tegen Nederland*							
	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(zeer) Waarschijnlijk	12%	13%	12%	12%	10%	12%	11%	8%
Enigszins waarschijnlijk	24%	23%	23%	27%	26%	26%	20%	19%
(zeer) Onwaarschijnlijk	60%	60%	60%	57%	60%	58%	64%	68%
Weet ik niet/geen mening	3%	4%	5%	3%	5%	5%	5%	5%

* Deze stelling is voor het eerst in de 8ste meting (2 nov) uitgevraagd

---

Bijlage Tabel 2

Bijlage Tabel 2-stelling 1

	Desinformatie en nepnieuws														
	24-feb '22	10-mrt '22	5-apr '22	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
Beperkt	20%	18%	20%	16%	15%	15%	15%	13%	13%	13%	12%	12%	14%	16%	13%
Aanzienlijk	25%	25%	23%	26%	24%	22%	24%	19%	22%	24%	26%	23%	21%	25%	22%
Ernstig	27%	30%	28%	29%	30%	31%	32%	34%	32%	33%	31%	32%	29%	30%	32%
Zeer ernstig	20%	21%	22%	21%	22%	23%	23%	25%	26%	23%	24%	22%	26%	21%	23%
Catastrofaal	5%	5%	5%	5%	6%	6%	4%	6%	4%	4%	4%	7%	7%	5%	7%
Weet ik niet/geen mening	4%	1%	3%	4%	3%	4%	2%	2%	4%	2%	3%	4%	4%	2%	3%

Bijlage Tabel 2-stelling 2

	Uitval van vitale processen														
	24-feb '22	10-mrt '22	5-apr '22	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
Beperkt	18%	9%	12%	8%	13%	11%	8%	6%	8%	8%	6%	5%	7%	7%	8%
Aanzienlijk	9%	8%	8%	12%	10%	9%	9%	9%	8%	9%	11%	11%	10%	13%	10%
Ernstig	14%	16%	15%	20%	16%	17%	17%	19%	18%	18%	22%	20%	21%	17%	17%
Zeer ernstig	28%	32%	34%	31%	30%	31%	32%	33%	34%	36%	34%	36%	35%	37%	37%
Catastrofaal	29%	33%	31%	26%	29%	30%	33%	33%	31%	28%	26%	26%	25%	24%	25%
Weet ik niet/geen mening	1%	1%	1%	3%	2%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	2%	3%	2%	2%

Bijlage Tabel 2-stelling 3

	Extra toestroom van vluchtelingen														
	24-feb '22	10-mrt '22	5-apr '22	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
Beperkt	24%	20%	16%	13%	12%	11%	11%	8%	10%	11%	13%	10%	11%	12%	11%
Aanzienlijk	31%	31%	31%	30%	26%	24%	27%	24%	23%	30%	24%	21%	22%	27%	26%
Ernstig	23%	24%	23%	23%	24%	23%	25%	31%	28%	25%	28%	25%	27%	26%	26%
Zeer ernstig	15%	17%	21%	21%	24%	25%	26%	25%	25%	22%	25%	27%	25%	23%	24%
Catastrofaal	7%	6%	8%	9%	13%	16%	10%	12%	11%	11%	10%	15%	12%	11%	12%
Weet ik niet/geen mening	1%	1%	1%	3%	1%	1%	1%	1%	2%	1%	1%	2%	2%	1%	2%

Bijlage Tabel 2-stelling 4

	Gevolgen voor financiële beurzen en internationaal betalingsverkeer														
	24-feb '22	10-mrt '22	5-apr '22	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
Beperkt	9%	8%	11%	10%	10%	10%	7%	7%	8%	9%	11%	8%	10%	12%	10%
Aanzienlijk	26%	26%	26%	25%	26%	21%	22%	23%	23%	24%	24%	24%	24%	23%	27%
Ernstig	35%	34%	34%	32%	32%	33%	34%	34%	36%	33%	33%	33%	34%	33%	34%
Zeer ernstig	21%	24%	21%	21%	20%	22%	26%	28%	24%	25%	22%	23%	22%	21%	20%
Catastrofaal	4%	5%	5%	5%	5%	8%	7%	6%	5%	4%	4%	6%	5%	5%	3%
Weet ik niet/geen mening	4%	3%	4%	7%	6%	6%	4%	3%	4%	4%	6%	5%	5%	6%	6%

Bijlage Tabel 2-stelling 5

	Cyberaanvallen*													
	10-mrt '22	5-apr '22	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
Beperkt	9%	10%	8%	13%	11%	9%	6%	6%	8%	8%	7%	7%	9%	9%
Aanzienlijk	19%	18%	22%	20%	20%	21%	20%	17%	20%	18%	20%	20%	22%	21%
Ernstig	31%	32%	31%	30%	30%	31%	32%	33%	33%	33%	30%	31%	31%	34%
Zeer ernstig	32%	28%	27%	26%	26%	27%	31%	32%	28%	30%	31%	29%	28%	27%
Catastrofaal	8%	10%	8%	7%	9%	9%	9%	9%	8%	8%	9%	10%	7%	7%
Weet ik niet/geen mening	1%	2%	4%	4%	4%	3%	2%	2%	2%	2%	2%	3%	3%	2%

* Deze stelling is voor het eerst in de tweede meting (10 maart) uitgevraagd.

Bijlage Tabel 2-stelling 6

	Een incident met een nucleaire installatie in Oekraïne (bijvoorbeeld kerncentrale)													
	10-mrt '22	5-apr '22	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
Beperkt	10%	14%	12%	16%	11%	9%	12%	14%	13%	13%	11%	13%	14%	12%
Aanzienlijk	10%	13%	15%	14%	14%	13%	12%	14%	16%	16%	18%	14%	19%	17%
Ernstig	18%	16%	18%	20%	20%	22%	24%	23%	22%	24%	24%	22%	22%	24%
Zeer ernstig	28%	26%	25%	24%	27%	28%	30%	30%	29%	27%	30%	27%	26%	26%
Catastrofaal	33%	29%	25%	22%	24%	27%	19%	15%	17%	17%	14%	19%	16%	17%
Weet ik niet/geen mening	2%	2%	4%	4%	4%	1%	3%	3%	3%	3%	3%	5%	3%	5%

* Deze stelling is voor het eerst in de tweede meting (10 maart) uitgevraagd. Tijdens de meting van 2 november is deze stelling gewijzigd van 'nucleaire dreiging' naar 'een incident met een nucleaire installatie in Oekraïne (bv. een kerncentrale)'.

Bijlage Tabel 2-stelling 7

	Toenemende maatschappelijke spanningen*										
	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
Beperkt	9%	6%	5%	5%	8%	8%	8%	8%	7%	10%	8%
Aanzienlijk	22%	16%	18%	18%	18%	22%	20%	18%	24%	24%	23%
Ernstig	32%	30%	32%	32%	31%	32%	33%	33%	30%	30%	32%
Zeer ernstig	27%	34%	34%	37%	34%	30%	32%	32%	29%	29%	29%
Catastrofaal	9%	11%	10%	7%	7%	6%	7%	7%	8%	6%	7%
Weet ik niet/geen mening	1%	2%	1%	1%	1%	1%	1%	3%	2%	1%	1%

* Deze stelling is voor het eerst in de 5de meting (26 juli) uitgevraagd

Bijlage Tabel 2-stelling 8

	Toename in het aantal mensen dat in armoede leeft*										
	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
Beperkt	7%	5%	5%	3%	5%	8%	8%	6%	8%	8%	8%
Aanzienlijk	20%	16%	17%	17%	17%	17%	18%	19%	19%	20%	23%
Ernstig	32%	27%	28%	30%	31%	31%	33%	28%	29%	28%	30%
Zeer ernstig	30%	36%	38%	38%	37%	34%	32%	36%	32%	35%	30%
Catastrofaal	11%	15%	12%	11%	9%	9%	8%	9%	9%	8%	7%
Weet ik niet/geen mening	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	2%	2%	2%	2%

* Deze stelling is voor het eerst in de 5de meting (26 juli) uitgevraagd

Bijlage Tabel 2-stelling 9

	Verder stijgende brandstofprijzen*													
	10-mrt '22	5-apr '22	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
Beperkt	6%	8%	4%	6%	4%	6%	5%	6%	10%	9%	8%	8%	9%	9%
Aanzienlijk	22%	27%	22%	23%	19%	20%	22%	22%	25%	26%	26%	24%	26%	27%
Ernstig	32%	34%	30%	32%	32%	35%	35%	38%	36%	36%	32%	35%	31%	34%
Zeer ernstig	30%	24%	32%	30%	33%	33%	31%	29%	24%	24%	25%	23%	26%	22%
Catastrofaal	9%	6%	9%	8%	11%	6%	6%	5%	5%	4%	7%	7%	7%	8%
Weet ik niet/geen mening	1%	1%	3%	1%	1%	1%	0%	1%	1%	1%	2%	2%	1%	1%

* Deze stelling is voor het eerst uitgevraagd tijdens de tweede meting (10 maart). Tijdens de meting van 9 juni is het woord 'verder' toegevoegd aan de stellingen. In vierde meting (9 juni) is de formulering veranderd in brandstofprijzen (was: benzineprijzen).

Bijlage Tabel 2-stelling 10

	Verder stijgende gas- en energieprijzen*														
	24-feb '22	10-mrt '22	5-apr '22	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
Beperkt	3%	3%	3%	3%	4%	3%	2%	3%	3%	6%	6%	6%	6%	6%	5%
Aanzienlijk	20%	17%	21%	20%	18%	13%	16%	16%	17%	20%	24%	22%	19%	24%	24%
Ernstig	31%	31%	34%	30%	29%	28%	26%	33%	32%	34%	34%	32%	37%	30%	35%
Zeer ernstig	34%	36%	32%	35%	37%	38%	43%	38%	36%	32%	30%	31%	28%	31%	26%
Catastrofaal	12%	13%	10%	9%	11%	18%	12%	10%	10%	7%	6%	8%	8%	8%	9%
Weet ik niet/geen mening	0%	1%	0%	3%	1%	1%	0%	0%	1%	1%	1%	2%	2%	1%	1%

* Tijdens de 2 meting (10 maart) is hier 'energie' aan toegevoegd. Tijdens de meting van 9 juni is het woord 'verder' toegevoegd aan de stelling.

Bijlage Tabel 2-stelling 11

	Verder stijgende prijzen van levensmiddelen*													
	10-mrt '22	5-apr '22	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
Beperkt	6%	6%	4%	5%	3%	2%	3%	4%	7%	6%	6%	6%	7%	7%
Aanzienlijk	20%	22%	21%	21%	17%	17%	17%	19%	18%	21%	20%	22%	23%	24%
Ernstig	34%	32%	32%	30%	28%	32%	34%	34%	35%	35%	31%	31%	32%	32%
Zeer ernstig	30%	32%	32%	33%	38%	39%	37%	34%	33%	30%	31%	31%	28%	27%
Catastrofaal	10%	7%	8%	10%	13%	9%	9%	9%	6%	8%	11%	8%	8%	8%
Weet ik niet/geen mening	1%	0%	3%	1%	1%	0%	0%	1%	1%	1%	1%	2%	1%	1%

*Dit gevolg is voor het eerst tijdens de tweede meting (10 maart uitgevraagd). Tijdens de meting van 9 juni is het woord 'ver der' toegevoegd aan de stellingen.

Bijlage Tabel 2-stelling 12

	Verder stijgend woningtekort*										
	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
Beperkt	10%	8%	10%	8%	9%	10%	9%	7%	9%	9%	9%
Aanzienlijk	21%	16%	18%	19%	19%	22%	21%	21%	22%	23%	21%
Ernstig	26%	26%	29%	32%	33%	31%	32%	30%	30%	28%	31%
Zeer ernstig	29%	34%	33%	30%	28%	28%	29%	29%	28%	28%	28%
Catastrofaal	12%	16%	8%	10%	9%	7%	8%	11%	9%	10%	8%
Weet ik niet/geen mening	2%	1%	1%	1%	1%	2%	1%	2%	2%	2%	2%

* Deze stelling is voor het eerst in de 5de meting (26 juli) uitgevraagd

Bijlage Tabel 2-stelling 13

	Tekort aan gas														
	24-feb '22	10-mrt '22	5-apr '22	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
Beperkt	5%	9%	8%	9%	9%	6%	6%	8%	9%	12%	14%	12%	14%	14%	15%
Aanzienlijk	17%	18%	21%	20%	18%	18%	18%	19%	22%	22%	24%	24%	21%	24%	22%
Ernstig	31%	33%	31%	33%	31%	29%	32%	35%	30%	34%	33%	29%	33%	32%	32%
Zeer ernstig	34%	30%	31%	28%	32%	33%	33%	30%	30%	25%	22%	25%	23%	23%	22%
Catastrofaal	13%	9%	8%	8%	9%	14%	10%	7%	8%	6%	5%	7%	7%	5%	6%
Weet ik niet/geen mening	0%	1%	1%	3%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	2%	2%	3%	2%	2%

Bijlage Tabel 2-stelling 14

	Tekort aan levensmiddelen														
	24-feb '22	10-mrt '22	5-apr '22	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
Beperkt	22%	11%	12%	10%	11%	9%	8%	6%	8%	10%	10%	8%	11%	12%	11%
Aanzienlijk	18%	17%	20%	20%	18%	17%	16%	18%	19%	18%	20%	21%	21%	21%	21%
Ernstig	24%	29%	28%	29%	26%	26%	27%	30%	29%	29%	31%	29%	29%	31%	29%
Zeer ernstig	25%	30%	29%	28%	32%	32%	35%	35%	34%	35%	30%	29%	28%	27%	29%
Catastrofaal	10%	12%	11%	11%	11%	14%	13%	10%	9%	6%	7%	11%	8%	9%	8%
Weet ik niet/geen mening	2%	1%	0%	3%	1%	1%	1%	0%	1%	1%	1%	2%	2%	1%	1%

Bijlage Tabel 2-stelling 15

	Tekort aan olie en olieproducten (bv. diesel)*							
	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
Beperkt	5%	7%	8%	10%	9%	9%	9%	10%
Aanzienlijk	21%	20%	24%	28%	23%	23%	25%	22%
Ernstig	37%	36%	35%	36%	34%	36%	35%	38%
Zeer ernstig	30%	30%	27%	21%	25%	23%	24%	23%
Catastrofaal	7%	6%	5%	4%	7%	5%	5%	5%
Weet ik niet/geen mening	0%	1%	1%	2%	3%	3%	2%	2%

* Deze stelling is voor het eerst in de 8ste meting (2 nov) uitgevraagd.

Bijlage Tabel 2-stelling 16

	Het gebruik van een kernwapen in Oekraïne*							
	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
Beperkt	10%	12%	11%	8%	11%	10%	14%	11%
Aanzienlijk	12%	14%	13%	16%	14%	15%	15%	15%
Ernstig	21%	21%	19%	21%	21%	20%	19%	20%
Zeer ernstig	28%	28%	28%	27%	26%	27%	25%	26%
Catastrofaal	26%	22%	24%	24%	23%	22%	23%	24%
Weet ik niet/geen mening	2%	4%	4%	3%	4%	5%	4%	4%

* Deze stelling is voor het eerst in de 8ste meting (2 nov) uitgevraagd

Bijlage Tabel 2-stelling 17

	Het gebruik van een kernwapen tegen Nederland*							
	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
Beperkt	9%	11%	9%	8%	9%	11%	11%	10%
Aanzienlijk	5%	6%	5%	6%	6%	6%	5%	4%
Ernstig	8%	7%	7%	7%	8%	7%	7%	7%
Zeer ernstig	15%	16%	16%	14%	16%	15%	14%	14%
Catastrofaal	61%	57%	59%	61%	55%	56%	60%	60%
Weet ik niet/geen mening	2%	3%	3%	3%	5%	5%	3%	5%

* Deze stelling is voor het eerst in de 8ste meting (2 nov) uitgevraagd

---

Bijlage Tabel 3

Bijlage Tabel 3-stelling 1

	Ik vind het goed dat er sancties tegen Rusland zijn opgelegd, ook al leidt dat tot stijgende prijzen van brandstoffen en levensmiddelen											
	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(helemaal) mee eens	74%	74%	68%	72%	72%	70%	73%	74%	68%	71%	69%	69%
neutraal	13%	14%	18%	15%	14%	17%	17%	16%	20%	20%	18%	18%
(helemaal) mee oneens	12%	13%	13%	13%	13%	13%	10%	11%	12%	10%	13%	14%

Bijlage Tabel 3-stelling 2

	Ik vind de sancties tegen Rusland nog strenger mogen, ook al leidt dat tot stijgende prijzen van brandstoffen en levensmiddelen										
	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(helemaal) mee eens	54%	53%	44%	51%	52%	50%	53%	55%	53%	50%	48%
neutraal	24%	24%	31%	27%	25%	28%	25%	25%	29%	28%	31%
(helemaal) mee oneens	22%	23%	25%	22%	23%	22%	21%	21%	17%	22%	21%

Bijlage Tabel 3-stelling 3

	Ik zie bij de mensen om mij heen dat de steun voor de sancties tegen Rusland afneemt.*											
	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(helemaal) mee eens	23%	21%	24%	26%	25%	24%	21%	19%	21%	14%	16%	16%
neutraal	40%	41%	44%	38%	39%	41%	41%	40%	45%	53%	50%	52%
(helemaal) mee oneens	38%	38%	32%	37%	36%	35%	39%	41%	33%	35%	35%	32%

* De stelling was oorspronkelijk: "De oorlog in Oekraïne en de daarop volgende sancties tegen Rusland leiden tot stijgende prijzen van brandstoffen en levensmiddelen. Ik zie bij de mensen om mij heen dat hierdoor de steun voor de sancties tegen Rusland afneemt."

Door deze wijziging is het niet mogelijk om de uitkomsten één op één te vergelijken

---

Bijlage Tabel 4

Bijlage Tabel 4-stelling 1

	Ik kan vanuit de informatie die ik krijg en zoek over de situatie in Oekraïne een goed beeld vormen van deze situatie														
	24-feb '22	10-mrt '22	5-apr '22	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(helemaal) mee eens	53%	61%	58%	52%	44%	43%	51%	46%	42%	44%	43%	40%	33%	35%	38%
neutraal	31%	26%	27%	33%	36%	33%	30%	35%	33%	30%	31%	30%	32%	34%	32%
(helemaal) mee oneens	14%	10%	13%	10%	16%	17%	14%	15%	20%	21%	19%	20%	24%	21%	21%
weet niet/geen mening	3%	2%	2%	5%	4%	6%	5%	4%	5%	6%	7%	9%	11%	10%	9%

Bijlage Tabel 4-stelling 2

	Ik heb behoefte aan meer informatie van de Rijksoverheid over de mogelijke gevolgen voor Nederland van de oorlog in Oekraïne														
	24-feb '22	10-mrt '22	5-apr '22	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(helemaal) mee eens	53%	44%	40%	37%	49%	51%	44%	45%	46%	44%	44%	46%	45%	44%	41%
neutraal	30%	32%	37%	34%	27%	25%	28%	29%	28%	30%	27%	27%	27%	30%	29%
(helemaal) mee oneens	16%	22%	21%	25%	21%	20%	24%	23%	23%	23%	25%	21%	21%	21%	25%
weet niet/geen mening	1%	2%	2%	4%	3%	4%	4%	3%	4%	3%	4%	5%	8%	5%	5%

Bijlage Tabel 4-stelling 3

	Er is zo veel tegenstrijdige informatie over de situatie in Oekraïne dat ik niet meer weet welke informatie ik moet geloven														
	24-feb '22	10-mrt '22	5-apr '22	9-jun '22	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(helemaal) mee eens	21%	20%	22%	22%	29%	28%	23%	26%	27%	28%	25%	30%	31%	32%	29%
neutraal	29%	28%	29%	27%	27%	28%	26%	26%	32%	27%	29%	26%	29%	28%	29%
(helemaal) mee oneens	48%	49%	47%	47%	39%	39%	47%	44%	37%	41%	40%	37%	32%	33%	36%
weet niet/geen mening	2%	3%	2%	4%	5%	5%	4%	4%	4%	4%	5%	7%	8%	7%	6%

Bijlage Tabel 4-stelling 4

	Vanwege de oorlog in Oekraïne vind ik de manier waarop de Nederlandse overheid zich opstelt tegenover Rusland begrijpelijk*										
	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22*	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(helemaal) mee eens	60%	58%	67%	62%	65%	67%	68%	62%	63%	62%	60%
neutraal	20%	20%	18%	20%	18%	15%	16%	18%	20%	18%	20%
(helemaal) mee oneens	13%	15%	11%	14%	13%	12%	9%	13%	9%	10%	11%
weet niet/geen mening	6%	7%	4%	5%	5%	5%	7%	7%	8%	9%	9%

*Deze stelling is voor het eerst uitgevraagd tijdens de meting van 26 juli. Tijdens de meting van 7 oktober is de vraagstelling gewijzigd. 'De situatie in Oekraïne' is vervangen door 'de oorlog in Oekraïne'.

Bijlage Tabel 4-stelling 5

	Het is voor mij duidelijk wat de Rijksoverheid doet om de gevolgen van de situatie in Oekraïne in Nederland te beperken (bv. op het gebied van veiligheid, economische zekerheden, leveringszekerheid van gas)*										
	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22*	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(helemaal) mee eens	25%	22%	39%	31%	28%	32%	30%	28%	24%	26%	28%
neutraal	29%	26%	28%	30%	33%	29%	31%	28%	33%	31%	28%
(helemaal) mee oneens	42%	47%	30%	35%	36%	35%	33%	36%	36%	36%	36%
weet niet/geen mening	5%	5%	3%	4%	3%	5%	6%	8%	7%	7%	8%

*Deze stelling is voor het eerst uitgevraagd tijdens de meting van 26 juli. Tijdens de meting van 7 oktober is de vraagstelling gewijzigd. 'De situatie in Oekraïne' is vervangen door 'de oorlog in Oekraïne'.

Bijlage Tabel 4-stelling 6

	De informatie vanuit de Rijksoverheid informeert mij voldoende over de mogelijke lange termijn effecten van de oorlog in Oekraïne op de verhoudingen in de wereld*										
	26-jul '22	30-aug '22	7-okt '22	2-nov '22	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(helemaal) mee eens	19%	20%	19%	18%	16%	20%	17%	17%	15%	18%	17%
neutraal	27%	29%	33%	33%	32%	29%	33%	29%	30%	30%	31%
(helemaal) mee oneens	46%	42%	41%	42%	45%	43%	42%	42%	43%	41%	41%
weet niet/geen mening	8%	8%	7%	7%	7%	8%	8%	12%	12%	12%	11%

*Deze stelling is voor het eerst uitgevraagd tijdens de meting van 26 juli

Bijlage Tabel 4-stelling 7

	De informatie over hoe ik me kan voorbereiden op mogelijke noodsituaties helpt mij om goed voorbereid te zijn.*						
	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
(helemaal) mee eens	33%	36%	34%	22%	20%	22%	23%
neutraal	37%	30%	36%	33%	36%	36%	36%
(helemaal) mee oneens	20%	23%	20%	29%	29%	26%	27%
weet niet/geen mening	10%	10%	10%	16%	16%	16%	14%

*Deze stelling is voor het eerst uitgevraagd tijdens de meting van 6 december 2022.

Bijlage Tabel 5

Bijlage Tabel 5-stelling 1

	Rijksoverheid.nl						
	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
Heel erg bekend	26%	33%	31%	27%	23%	24%	24%
Een beetje bekend	45%	42%	46%	44%	40%	45%	43%
Heel erg/een beetje bekend	71%	75%	77%	71%	63%	69%	66%
Niet heel erg bekend	16%	14%	15%	15%	20%	17%	16%
Helemaal niet bekend	10%	10%	7%	12%	15%	11%	15%
Weet niet/geen mening	3%	1%	2%	2%	3%	3%	3%

Bijlage Tabel 5-stelling 2

	Crisis.nl						
	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
Heel erg bekend	2%	2%	1%	2%	2%	2%	1%
Een beetje bekend	8%	6%	7%	9%	8%	9%	6%
Heel erg/een beetje bekend	10%	7%	8%	10%	10%	11%	7%
Niet heel erg bekend	20%	21%	22%	19%	22%	21%	22%
Helemaal niet bekend	68%	70%	67%	68%	64%	64%	68%
Weet niet/geen mening	3%	2%	3%	3%	4%	4%	3%

Bijlage Tabel 5-stelling 3

	Denkvooruit.nl						
	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
Heel erg bekend	1%	1%	1%	1%	1%	1%	0%
Een beetje bekend	3%	1%	3%	3%	3%	3%	3%
Heel erg/een beetje bekend	3%	2%	4%	4%	4%	4%	3%
Niet heel erg bekend	13%	15%	17%	14%	15%	14%	14%
Helemaal niet bekend	80%	82%	77%	78%	77%	78%	80%
Weet niet/geen mening	3%	2%	3%	4%	4%	4%	3%

Bijlage Tabel 5-stelling 4

	De website van mijn veiligheidsregio						
	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
Heel erg bekend	3%	3%	3%	4%	3%	3%	3%
Een beetje bekend	12%	12%	12%	13%	11%	15%	12%
Heel erg/een beetje bekend	15%	15%	15%	17%	14%	17%	15%
Niet heel erg bekend	21%	22%	22%	19%	24%	21%	20%
Helemaal niet bekend	60%	62%	60%	60%	58%	58%	61%
Weet niet/geen mening	4%	2%	3%	4%	4%	4%	3%

Bijlage Tabel 5-stelling 5

	De website van mijn gemeente						
	6-dec '22	24-jan '23	2-mrt '23	3-mei '23	22-juni '23	7-sept '23	7-nov '23
Heel erg bekend	26%	30%	28%	26%	19%	28%	24%
Een beetje bekend	42%	44%	45%	42%	42%	39%	43%
Heel erg/een beetje bekend	68%	74%	73%	68%	61%	67%	68%
Niet heel erg bekend	15%	12%	13%	14%	16%	14%	14%
Helemaal niet bekend	15%	14%	12%	15%	19%	17%	16%
Weet niet/geen mening	3%	1%	2%	3%	3%	3%	2%

I&O Research

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KvK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl